

Literatūra

RAŠTĖJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 327

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XII METAI

RAŠO JONAS

Sudrumstais metais

(Tęsinys)

Abejonių suimtas

1940 m. gal liepos pradžioje užėjo pas mane jaunas vyriškis iš Zėnavykijos. Jo drabužiai buvo namie austi labai ryškių spalvų, ilgabrylis skryblis buvo pintas iš ruginių šiaudų. Tas jaunuolis greičiau buvo panašus į cirko klauną, negu į kaimo berną. Jis pasisveikinęs ir nieko nelaukdamas pradėjo teirautis ir kvosti:

— Jau nepirmi metai, kaip mes Zėnavykijos vienos apylinkės jaunuoliai, susimetę į kuopą, slapta nepriklausomai veikame nuo bet kurių politinių sambūrių. Mūsų tikslu buvo politiniai susiprasti, prū sintis kultūriniai, štai buvusi vyriausybė subyrėjo. Ji buvo mūsų nekenčiama. Ji buvo kliūviniu jaunimui visapusiai lavintis, žengti pirmyn. Naujos vyriausybės prūšaky atsistojo mums žinomi asmens tiek iš spaudos, tiek iš ligšiolinio jų veikimo. Štai jos galva Justas Paleckis, savos spaudos bendradarbis; Mečys Gedvila, taip pat nesvetimas, Telšiuose laikraštį redagavęs; Juozas Vaišnora, vienas iš studentų varpininkų veikėjų; toks pat Marijonas Gragoraskas, kooperatininkas; agronomas Martas Mickis, tikrai nekomunistas; toks pat Valerijonas Knyva; Antanas Bauža; Vincas Žilionis, pagaliau Petras Kėžinaitis ir kiti žinomi kaipo Justo Paleckio artimi draugai, jo bendrininkai ir bendradarbiai. Tai vyrai, kurie dabar kartu su komunistais sudarė vyriausybę. Nenuostabu, jei mūsų kuopos nariu tarpe atsirado tokių, kurie palinko išsiaiškinti, pasiteirauti kam mums pritapti, kas daryti, kam talkininkauti? Žodžiu, atėjo metas pasisakyti kas mes esame. Taigi, draugų siunčiamas atvykau Kaunan pasiteirauti, susižinoti ir tuo tikslu atėjau pas jus.

— Suprantu, jūs manęs nepažįstate, — tęsia toliau jis, — bet aš jus nuo seniau žinau tiek iš spaudos, tiek iš šiaip veikimo. Ką jūs galėtumėt mums patarti?

— O kodėl jūs atėjote pas mane, o ne pas tuos, kurie jau yra vyriausybės nariais arba jos bendradarbiais? — vieton atsakymo klausiu jį.

— Klausimas vietoj, bet ką tie dabar vyriausybės sėdintieji mano, mes jau žinome iš jų kalbų. Ana Joninių išvakarėse P. Kėžinaitis per radiją išpyškino mums visiems neįprastą kalbą, ir dabar nežinome ar jis tada atvirai sakė, kad mūsų šalies geriausio draugo ir sąjungininko — sovietų sąjungos ir jos karžygiškos kariuomenės dėka — vieną dieną trūko geležiniai pančiai ir mes tapome laisvi. Ir dar daugiau jis tada pripasakojo, tai dabar mūsų pėdos susimaišė ar visi jo šalininkai taip mano, ar tik jis vienas, todėl pirmoj eilėj norėtume susižinoti su kitais, — aiškinos jis.

— Nueikite pas juos ir ten visa sužinosite, — kartoju jam.

— Patarimas vietoj, bet...

— Žinote, ką socialdemokratai mano, man nėra žinoma ir dabar sužinoti sunku, nes jie, kaip tik raudonieji peržengė Lietuvos sieną, tuoj išleido atsišaukimą, kuriame buvo pasakyta, kad to įvykio akivaizdoj socialdemokratų partija nustoja veikusi ir jos nariai laisvi nuo partinės drausmės ir kiekvienas jų elgiasi kaip tinkamas, kaip jo sąžinė sako, tai tiek galiu jums pasakyti kas man žinoma, — sakau

M. ŠILEIKIS

Moteris su knyga.

jam.

— Bet kodėl, kodėl tokį atsišaukimą išleido? Kaip jis reikia suprasti? — užsispyrusiai kvočia jis.

— Nežinau, — trumpai atsakau.

— Suprantu jus. Manęs nežinote. Provokacijos galimos. Suimtų jau yra. Mums jaunesniems visa tai nesuprantama. Galvosukis. Nuo ko gi mūsų žemė išlaisvinta? Kuo dabar džiaugiasi Kėžinaitis ir didžiuojasi Paleckis. Kas čia atsitiko? Socialdemokratai tuoj savo pusiauslaplū atsišaukimu atsiliepė. Jūs galima suprasti. Jie žino, kad viešai negalės veikti, tai "užsidaro". Iš čia seka, jei veiks, tai veiks slapta. Bet štai tase neįprastose gyvenimo sąlygose susidaro vyriausybė su nelauktais jos nariais. Neaišku, ar tai nesusipratimas ar išdavystė? Kas gi neša atsakomybę? Ar grupė ar pavieni asmens? Gal mandagume reikalas, gal noro patirti, kas daryti, gal gudrybės, o gal tik spaudos provokacijos? Gaila, kad nieko negalite man patarti. Suprantu: rizikinga, — tai pasakęs, svečias atsisveikino ir išėjo.

Buvo jau žiema. Tą dieną Kaune buvo šlapdriba. Skubiai ėjau Maironio gatvė. Žiūrau, į kailinukus įsitraukęs, prieš mane ateina besišypsas tas svečias iš Zėnavykijos. Jis pasisveikino ir prisiminė mūsų dviejų liepos mėnesio susitikimą. Dabar prašėsi ir vėl šnektelti. Užsukom į karo muziejaus sodelį. Kam ateis į galvą dirštelti ką veikia du vyrai šlapdribos metu tame sodely!

— Kalbėsiu atvirai, — nieko nelaukdamas sako jis, — mūsų kuopos nariai tada apsisprendė. Slaptu balsavimu jų dauguma pasisakė už bendradarbiavimą su naujais šeimininkais Lietuvoj. Sugundė naujai gimusios vyriausybės susidarymas. Buvo to jos sąstato paveikti. Į naujai kviestą kuopos narių susirinkimą atėjo dvylika iš gal dvidešimt narių. O dabar jau turime tik septynis, ir tai tik tris lietuvius... — neiškenčiau ir paklausiau:

— O kur kiti?

— Vieni išlakstė, o kiti iš mūsų apylinkės dingo, — atsako savotišku balsu jis.

— Keista, laisvai ir slapta apsisprendėte ir dabar toks likimas, — atsargiai jam pastebiu.

— Nieko keisto. Laikas paveikė. Nespėjom mes apsispręsti, kai mums sekretorium atsiuntė iš centro rusų, nemokantį lietuvių kalbos. Jis vertėją atsivežė jauną miestelėnę, mokančią lietuvių kalbą, bet ne lietuvių gimnazijoje ją išmokusią. Rusas pradėjo mus "šviesti". Jis mus mokė ne tiek politikos, kiek savus draugus išdavinėti. Tai va, kodėl kiti dingo: pranyko tie, kurie pasišalino iš mūsų tarpo. Ne, juos niekas neišdavė, o tik įspėjo, kad dingtų. Tas rusas buvo didelis mergininkas ir girtuoklis. Mūsų dideliu rūpesčiu yra save apsisaugoti ir mergeles gelbėti. Toji menamoji jo vertėja yra viso pikto tikra tarpininkė-suvedžiotoja. Berods, Vinco Krėvės pasitraukimas ir Galvanausko užsienin išvykimas kiek šviesos įnešė. Tai va kas. Rodos, daugiau kalbėti netenka. Jūs manęs nežinote, o aš — jūsų. Kas gi tokioj darganoje lauke kalbėsisi, — mirktelėjęs jis pasakė, ir sniegui didelėmis gniūštėmis drimbant dingo. Daugiau aš jo nemačiau. Girdėjau, kad šakių apylinkėje, 1941 m. karui neprasidėjus, sparčiai veikė partizanai vieno jauno vyro vedami. Ėjo gandai, kad jis nors ir bendradarbiavęs su komunistais, bet slapta veikęs nuošaly jų. Jis žuvo. Deja, žuvo ne nuo raudonųjų, bet nuo rudųjų. Kai vokiečiai pasirodė šakiuose, tai lietuviai partizanai ginkluoti juos pasitiko, nieko pikto jiems nenorėdami. Jie tuoj buvo vokiečių apsupti ir visi sušaudyti.

Lietuvių partizanų būrelis būta neskaitlingo. Jiems galvon netilpo tokia mintis, kad vokiečiai juos gali šaudyti. Vokiečių dalinio spaudžiami prisiglaudė prie šventoriaus. Visi šypsojos ir... juos ir kitus besišypojančius vokiečiai sušaudė.

Mėginau vėliau to įvykio patirti visas smulkmenas. Norėjau žinoti kas sušaudyti, kiek jų buvo — nepavyko. Kas pasakotojas, tai vis kita istorija. Pagaliau tada būta tiek daug visokeriopų įvykių, kad vieni

(Tasa 2-me psl.)

Sudrumstais metais

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

Kitus nustelbė, visa susipainiojo ir nebuvo kaip visa išnarplioti. Bet tikra tik viena, kad vokiečių kariuomenės daliniui atsiradus šakiuose prie šventoriaus buvo sušaudyta kelios dešimtys žmonių. Visų teigimu, jie buvo sušaudyti be jokio reikalo.

Didžioji niekšybė

Taigi, visokių būta. Tokių didžiųjų gyvenimo suiručių metais žmonės įvairiai pasireiškia. Vieni eina aplinkybių verčiami svetimiams tarnauti, o kiti — savo apsisprendimu. Tokių tarpe šlykščiausiai pasielgė Juozas Kėžinaitis, išpyškinęs per radiją niekšingą kalbą.

Toji jo kalba ir saikingiausius išvarė iš lygsvaros. 1940 m. birželio 23 d. 19 v. 40 m. štai ką jis pasakė:

“Mielas Lietuvos jaunime.

Nieko nėra žmogui brangesnio už laisvę. Žmogus be laisvės, suvaržytas žmogus yra pats nelaimingiausias padaras pasaulyje.

Bet didesnė nelaimė, kai laisvės netenka išstisęs žmonių kolektyvas, tauta. Laisvės netekusi tauta yra pasmerkta medžiaginiai ir dvasiniai skursti, nykti galiausiai, žūti.

Mūsų tauta taip pat buvo pasmerkta žūti. Iš jos taip pat buvo atimta laisvė. Laisvė pačiai tvarkyti savo likimą. Ir tą laisvę pagrobė iš jos ne kokie atėjūnai, ne svetimieji, o savi uzurpatoriai ir niekdariai.

Trylika su puse metų mus valdė politinis banditas Antanas Smetona su gauja jam patsidavusių smurtininkų. Valdė ne tam, kad pakeltų visų krašto žmonių gerbuvį, ne tam, kad pastūmėtų kultūrinį šalies progresą, o tik tam, kad prisipiltų kišenes pinigų, kad prisipirktų užsieniuose vilų ir plantacijų. Kauno ir kitų miestų svarbiausiose gatvėse augo penkiaaukščių pomų mūrai, bankuose augo “Tautai” patsidavusių veikėjų sąskaitos, o kaimuose ir darbininkų gyvenamuose priemiesčiuose augo skurdas ir vargas.

Kad niekas nepakeltų balso prieš tokį nežmonišką valdymą ir darbo liaudies išnaudojimą, visiems buvo užčiauptos burnos. Jei kas drįsdavo protestuoti — tą iškildavo į kalėjimą, koncentracijos stovyklą arba net sušaudydavo. Lietuvos liaudis su smurtininkais ir uzurpatoriais vedė sunkiai ir nelygią kovą. Vienoje pusėje švytravo kardas ir guminė policininko lazda, tuo tarpu kai antroje buvo tik teisybės žodis ir pilietinė drąsa. Šioje nelygioje, bet garbingoje kovoje atlingai dalyvavo ir liaudies susipratusių bei sąmoningiausiųjų tautos dalis — jaunimas, ypač valstietiškas ir darbininkiškas jaunimas.

1936 m. pradžioje deržimordai Čaplikui ministeriaujant buvo likviduota Lietuvos jaunimo sąjunga — paskutinė legali organizacija, kurioje spietėsi kairiųjų pažiūrų jaunimas ir kurios prysaky stovėjo dartinis ministeris pirmininkas einęs prezidento pareigas Justas Paleckis. Šių metų kovo mėn. prieš pat fašistinio režimo galą, provokatoriaus Skučo parėdymu buvo uždarytas paskutinis pažangios minties jaunimui skiriamas laikraštis — “Mūsų jaunimas”, kurio artimiausių bendradarbių buvo taip pat Justas Paleckis. Taip apsidirbę su pažangiuoju sąjūdžiu ir mintimi, Lietuvos reakcija manė šimtą metų viešpatauti. Bet nebuvo lemta, kad Lietuvos artojai ir darbininkai liktų amžinaisiais Smetonos baidžiauninkais ir vergais.

Mūsų šalies geriausio draugo ir sąjungininko — Sovietų sąjungos ir jos karžygiškos kariuomenės — dėka vieną dieną, birželio 15 d., trūko geležiniai vergijos pančiai ir tapome laisvi.

Sunku apsaityti, koks džiaugsmas drebina šiandien Lietuvos jaunuolių širdis, matant tėvynę išlaisvintą nuo pavergėjų, bet nors labai džiaugsmingas dienas mes gyvename, neužmirškime, kad priešas visur — ir įstaigose, ir gatvėje, ir laukų kryžkelėje. Priešas tykoja ir išnaudoja

LIONĖ SUTEMA

ŽYDI

Mano lūpos neramios... prieblandoj šešėlis, pravirų durų sunkus.

Saulėleidėje besišypsiančią mergaitę išsivedė vėsus

ir lieknas paskutinis spindulys, —

palikęs tylų šauksmą ir mane —

Atbėga sidabrinis voras

ir mirtinai,

užraizgo vakarą savo tinkle.

Mano lūpos neramios... praviros durys

alsuoja svaigiu sapnu: —

tenai, kur baigias gatvė,

tarp dviejų tamsių namų,

lyg žydinti magnolija, mergaitė stovi

ir laukia — laukia —

RAMYBĖ

Aš turtinga. Trys saujos žemės,

tarp didžiųjų kryžių priklauso man.

Augs nesėjami saldūs javai,

lenks į tankų vidudienį varpas

iki skausmo karštas ir sunkias —

Niekados nereikės man būt alkanai,

jai sugrįžus paliesiu jas.

Mylima aš. Trys saujos žemės,

tarp didžiųjų kryžių, ilgis manęs.

Kris visi pavargę paukščiai į jas,

gestančios saulės ir žvaigždės pakibs

ant raiženių, kai bus ruduo.

Niekados nekankins vienatvė manęs,

jai grįžtant paliksiu savo šešėlį.

Iš eilėraščių rinkinio “Tebūnie tarytum pasakoj”.

IRENA-ALDONA NASVYTYTĖ

VAIVORYKSTĖ

Vaivorykštė meta lanką —

Raušta saulėj putinai.

Ant nulytų uogų renkas

Dideli lašai.

Skambantis žydrumas oro,

Žvilga saulėj putinai — — —

Nubarstyti žemę noriu

Visą raudonai. — —

Trykšta srovėmis į lūpas

Saulė — tu matai? ..

Ant raudonų uogų supas

Kruvini lašai ...

MĖNESIENA

Žiūrėk, kaip krinta mėnesiena naktį

Per tankius didelius tamsius medžius,

Apipila žalius lapus sidabro srovėmis...

Ir supas ten per visą šviesią naktį...

Tylu. Nei aidu niekur nesigirdi,

Nei žingsnių skubančio namo žmogaus,

Nei vėjo, supančio žibintus gatvė, —

Tik mėnesiena liejas per medžius

Sidabro srovėmis į pačią širdį...

Iš eilėraščių rinkinio “Vėjo dainos”.

kiekvieną progą drumsti tvarką ir ramybę. Priešas skleidžia visokius prasimanymus, gaudais bando kelti paniką ir visokiais būdais stengiasi pakenkti naujosios vyriausybės darbui. Bet piktosios priešvalstybinių gaivalų užmaščios nepasiseks. Valstietiškas ir darbininkiškas jaunimas paskelbs jiems griežtą ir bekompromisinę kovą. Laimėtos laisvės neatiduosime. Nenorime daugiau grįžti į Smetonos ir jo pakalikų globą, kurioj mes buvome tik beteisiai vergai, be vilties susilaukti kada nors geresnio gyvenimo.

Šiandien mums išaušo naujas laisvės rytas, kuris žada mums džiaugsmingą dieną — visiems prieinamą mokslą, teisingai atlyginamą darbą ir laimingą gyvenimą. Dabar galėsime organizuotis, veikti, džiaugtis tikra laisve ir už tai jau niekas nesusodins kalėjimuosna ir neplaks bizūnais. To-

dėl mes visomis savo jaunatviškomis jėgomis naująją liaudies vyriausybę, kuriančią mums gyvenimą, sąlygas gyventi žmonėmis, o ne vien tik darbo galvijais.

Todėl mes valstietiškas ir darbininkiškas jaunimas, kad palengvintume savo valdžios uždavinių vykdymą pasižadame būti drausmingais piliečiais be atodairos pildančiais visus naujos vyriausybės įsakymus, pasižadame neklausyti jokių prasiimanymų ir gaudų, griežtai su jais kovoti, nepasiduoti jokioms provokacijoms. Mes darysime tik tą, ką mums lieps mielojo draugo Paleckio vyriausybė, mes eisime tik ten, kur ji mus ves, o ji veda mus į šviesią, gražią, laimingą ateitį.

Tegyvuoją liaudies valdžią. Tegyvuoja laisvė. Tegyvuoja Sovietų sąjunga ir jos kilnioji kariuomenė. Tegyvuoja Lietuva”.

Taigi ir tas išpėra nedviprasmiai pasakė, kad tik dėka Sovietų sąjungos kariuomenės birželio 15 d. trūko, anot jo, geležiniai pančiai. O taip pat jis nenuneigia, kad naujus Lietuvos šeiminingus-okupantus priešas tykojo visur: įstaigose, gatvėse, laukų kryžkelėse, o tas priešas buvo ne kas kitas, o tik Lietuvos žmonės.

Tas vyrukas už tą pasakytą kalbą gavo spaudos ir draugijų skyriaus direktoriaus vietą. Dabar jam pačiam teko uždarinėti iki tol veikusias draugijas, konfiskuoti jų turtas. Dabar jis pats turėjo pažaboti komunistiniu apinasriu spaudą dėl kurios laisvės jis taip sielojosi. Jo parėdymais buvo sukeisti visųėjusių iki tol laikraščių redaktoriai. Aišku, jis tai darė ne savo valia, ne savo įsitikinimu, bet komunistų įsakymais. Ir vykdė juos visu uolumu, nieko iš anksto neįspėdamas.

Tas vyrukas sočiai gyveno Alvtuj, bet savo praeity turėjo pas komunistus sunkiai išperkamas “nuodėmes”. Tik tokia savo pasakyta kalba per radiją ir tokiu darbu, kaip draugijų uždarinėjimu, laikraščių pažabojimu, jis galėjo išsipirkti teisę gyventi.

O kaip jis jautėsi po tos pasakytos kalbos ir po tų įvykdytų jo parėdymų, kas ten žino. Lygiai ir jo tolimesnis likimas, bent čia rašančiam, nėra žinomas.

(Bus daugiau)

Literatūrinė apžvalga

Literatūrinis talentas

Nesenai išėjusi Andriaus Norimo novelių knyga “Naujas veidas” susilaukė teigiamos kritikos.

Mūsų literatūroje bene įtakingiausias kritikas S. Tamulaitis “Drauge” (1955.XII.17) savo įvertinime apie A. Norimo knygą, tarp kitko, rašo taip:

“... savo temas Norimas traktuoja įdomiai ir gyvai, su aiškiai patyrusio seno literato talentu.

“Nupiešti charakteriai ryškūs ir nauji, dialogai puikūs, gerai valdomi, stilius — lengvas, patrauklus, klasinis, be modernišku (ekstravagantišku) gudrybių. Persakymų, t.y. ištėtų epizodų ir ilgiausių priekėjimų, knygoje beveik nerandame. Visur justis glaustumas ir literatūrinė savitvarda. Šia prasme A. Norimas yra ne naujokas, o kruopštus ir patyręs literatūrinis talentas. Jis dar yra jaunas ir dėl to galės mums duoti daug ko naujo, patrauklaus”.

V. Jonikas “Kario” žurnale (1956 m. kovo mėn.) šitaip apie A. Norimą išsireiškia:

“Autorius, turėdamas, neabejotiną pasakotojo talentą, galės tolokai literatūroje nueiti, ko mes jam, kaip kariui, nuosirdžiai linkime”.

Tik iš šių dviejų kritikos nuomonių ištraukų galima nustatyti, jog “Naujienu” bendradarbis A. Norimas yra talentingas autorius, o jo knyga įdomi ir lengvai skaitoma. Lauksime šio autoriaus daugiau kūrinių.

Dvi debutantės į Parnasą

Šnekėjome, guodėmės ir tikėjome, kad lietuviai — poetiškos dūšios žmonės, lyrikai ir kiekviename mūsų literatūros posūkyje, kiekvienoje dekadėje, savo raštijoje turėjome stiprių vardu tam tikėjimui pateisinti. Tačiau iš pačios jauniausios, jau tremtyje ėbėrstančios kartos, minėto teigimo teisingumui paremti šaunasi tikrai moterys. Vartydami negausią mūsų jaunimo periodiką ar skaitydami vieną kitą jaunųjų darbų bendroje spaudoje, po vertesniais dėmesio lyriniais kūrinėliais teutinkame beveik išimtinai tik moteriškus vardus. Nenuostabu, kad ir pereitais metais su poezijos rinkiniais debutavo dvi moterys: Irena-Aldona Nasvytytė ir Liūnė Sutema.

“Vėjo dainos”

Akyliau sekančiam lietuviškąjį periodiką Aldonos-Irenos Nasvytytės vardas nėra visai svetimas. Neseniai keliuose laikraščiuose buvo išspausdinti pranešimai apie šios debutantės oficialų priėmimą Liet. Rašytojų draugijon (8 balsais iš 15 dalyvavusių susirinkime d-jos narių). Sužinojome, kad naujoji rašytoja jau nebe pirmos jaunystės ir priklauso eilei svetimų skambiais vardais besivadinančių, literatūros organizacijų. Manėme turį rimto pagrindo tikėtis jos pirmajame eilėraščių rinkinyje rasti ko nors vertingesnio. Deja...

Kuklioje 49 pusl. knygelėje “Vėjo dainos” telpanti A. I. Nasvytytės lyrika yra supinta iš miglų, vėjų, žuvėdrų ir atskiesta gausiomis ašaromis, lietaus lašais, gausiais brūkšniais ir daugtaškiais. Tuo norime pasakyti kad debutantės žodynas yra ne tik kad visai neoriginalus, bet ir perdėm skystas ir kad, išbraukus viršų paminėtus beveik kiekviename jos eilėraštyje užtinkamus atributus, knygelėje mažai kas beliktų. Kad iš tokio lieso žodyno galėtų suklijuoti eilėraščių ir juo užpildyti nors pusę puslapio, autorė nuolatos įkyriai kartoja tuos pačius posmus arba jų dalis, sukeisdama vietomis bei kitokiais būdais žongliruodama. Štai vienas toks būdingas Nasvytytei “Jau naktis” eilėrašties, rinkinyje laikytinas vienu iš geriausių:

Užmik, užmik, —
Užmerk akis, —
Paukšteliai miega jau...
Mažytės žvaigždės
Per naktis
Žiūrės per langą tau.
Užmik, užmik... —
Užmerk akis, —
Užmiki...
Jau naktis... (22)

Labai apsiriktų skaitytojas, manydamas, kad Nasvytytė žodį gerbia, ji taupo minties didesniam kondensuotumui, arba kad ji nuolatos kartoja paskirus posmelius, norėdama giliau įbrėžti kokį stiprų vaizdą skaitytojo atmintin, išryškinti nuotaiką. Juo toliau įsiskaitai į rinkinį, juo darosi

aiškiau, kad tie kartojimai, daugtaškiai ir brūkšniai tėra tik neoriginali, neįdomi, atgyventa maniera, pabrėžianti poetės nežodingumą, vaizduotės bukumą bei skonio neturėjimą. Kuo gi pateisinamas kad ir šis posmas, kuriuo autorė pradeda ir užbaigia 18 eilučių nieko skaitytojui nesakančią nesamone, pavadintą “Pasaka”:

Buvo kartą du vaikai —

Seniai — seniai...

Karaliaus buvo jie. (10)

Kada Nasvytytei, nors ir didžiausias pastangas dedant, trumpinant žodžius ir juos neologizmais rikiuojant, ritmą vis dėlto nevisur pasiseka išlaikyti, kada rimas daugelyje eilėraščių nuskamba tikrai ausi rėžiančiais disonansais (Kalnų gelė, Kur gyvenai, Tu nuneški vėjau ir kt.), poetė nutaria “sumodernėti” ir pasimokyti eiliakalystės iš mūsų jau aukščiau paminėtų jaunumečių poečių, moksleiviškų laikraščių bendradarbių. Tačiau ir apie šios rūšies formalinius bandymus (Europa, Saulėlydis ir kiti) tegalima pasakyti tik: “nei ritmo, nei rimo, nei prozos geros”.

Autorėi “įkvėpimo” nebesuvaldant, kartais tikrai gero humoristo plunksnos verti dalykai dedasi jos pasaulyje: “*ratilais paplūsta debesis po dangų*” (19); “*svirtis sunkiai dūsauja kieme*” (21) ar motina, tartum kokis oktapusas iš karto ima dirbti devynis darbus (41).

Nors pakenčiamų pavienių posmelių šiame rinkinyje gerokai paieškoję gal ir galėtumėm rasti, tačiau neabejotinai vertingais tenka laikyti tik V. Šlaito, Sirijos Giros ir J. Aisčio eilėraščių ištraukas, autorės paimtas kaip motto rinkinio skyreliams.

Šiam gana prastam A. I. Nasvytytės eilėraščių rinkiniui dail. Telesforas Valius davė tikrai menišką apipavidalinimą. Jo santūrios ir skoningos abstrakcijos viršelio aplanke bei skyrelių vinjetėse pačią knygelę daro malonią paimti į rankas.

Aldona-Irena Nasvytytė VĖJO DAINOS. Lyrika. Išleido Terra. 47 pusl. Kaina \$1.00.

Tebūnie tarytum pasakoj

Jeigu “Vėjo dainų” autorė savo debuto visai nepateisina, kiek kitaip tenka vertinti beveik tuo pačiu metu pasirodžiusį Liūnės Sutemos eilėraščių rinkinį “Tebūnie tarytum pasakoj”. Ir šios debutantės vieną kitą eilėraščių buvome užtikę periodinėje spaudoje, nors jais nebuvome nei per daug sužavėti, nei papiktinti. Su savo pirmuoju rinkiniu Liūnė Sutema išeina kukliai, nepasiskaidydama nė tikrosios pavardės ir dedikuodama jį savo artimiesiems. Ši dedikacija pasidaro gana prasminga knygelę pavarčius ir atradus, kad jos

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, AUGUST 18, 1956

posmai yra gana intymūs, susipažinusi su moderniškais vaizdais lyg iškirpti iš poetės mis poezijos srovėmis, ypač slapto dienoraščio.

Liūnės Sutemos poetinis pasaulis mažas, uždaras kitiems, tačiau pačiai autorei iki skausmo mielas ir iki mažiausių smulkmenų pažįstamas. Tik protarpiais nebesutalpindama jame savo vienatvės iš šio pasaulio išsiveržia, tačiau tie jos išsiveržimai nei jai pačiai, nei skaitytojui džiaugsmo neatneša. (Gi poetė moka priversti skaitytoją įsijausti į jos intymų pasaulį, persiūti jos liūdesių ir vienumą.) Poetės miniatūriniam pasaulyje yra “mylima maža lėlė drobinu veidu, spalvingu sijonėliu, išdurtom akim” (17), Arlekinas, kuriam “styro eglės spyglys įsmigęs krūtinėj, aptekęs sakais ir šviesus nuo žaibų” (13), ir “rėmuos berniukas rausvais plaukais, prie lūpų prispaudęs armonikėlę, nebežinas kaip baigti Laukimo Dainos...” (30). Autorė nėra pirmoji mūsų poezijoje, gyvenanti amžinai nesugrąžinamos skaidrios vaikystės ilgesiu. Ir ne vieną jos vartojamą vaikystės simbolį mūsų literatūron jau prieš keiseris metus atnešė ir įpiliatino Alfonsas Nyka-Niliūnas. Už eilėraščių formą debutantė irgi nemažai lieka skolinga jau minėtam Niliūnui, Vladimirui Šlaitui ir Henrikui Nagiui, kurių įtakos gal daugiausia ir užtinkame jos lyrikoje. Pailiustravimui tinka kad ir šis šiaip gana gražus posmelis:

“Per tilto atramą slysta pirštai ir vėsūs pirmi spinduliai. Ir du juodi, liekni kaminai atsivyruoja per balzganą miglą. Sustoja tuščioj krantinėj. Moja... ir lėtai, lėtai palinksta —

Nuo tilto ištysęs šešėlis pradingsta, tyliai tarpe laivų... (Paskutinis rytas, 20)

Aišku, kad ir pati autorė minėtų poetų įtaką jaučia, ja stengiasi nusikratyti, kas daugeliu atvejų jai pasiseka. Pastebima, jog autorė gerai

“Per tilto atramą slysta pirštai ir vėsūs pirmi spinduliai. Ir du juodi, liekni kaminai atsivyruoja per balzganą miglą. Sustoja tuščioj krantinėj. Moja... ir lėtai, lėtai palinksta —

Nuo tilto ištysęs šešėlis pradingsta, tyliai tarpe laivų... (Paskutinis rytas, 20)

Aišku, kad ir pati autorė minėtų poetų įtaką jaučia, ja stengiasi nusikratyti, kas daugeliu atvejų jai pasiseka.

Pastebima, jog autorė gerai

naudojusi su moderniškais vaizdais lyg iškirpti iš poetės mis poezijos srovėmis, ypač naująją vokiečių poeziją. Pastarosios įtakai poeti ypatinai sunku atsispirti. To pasėkoje nevienas rinkinėlį eilėraščių nuskamba lyg vertimas, su gerokai sužalota sintakse ar gramatika. Tokiuose stipriuose eilėraščiuose, kaip “Žaidžiu su veidrodžio šuke”, “Niekieno žemė”, “Palaima, kurios ieškau” ar “Vienuma” ši įtaka itin vaizdžiai atsispindi. Šiuose eilėraščiuose taipgi daugiausiai užtinkame ir poetės pernelyg gausiai vartojamų įvardžių “kuris” ar jungtukų “ir” lietuvių poezijoje neįprastų, taigi dar labiau vertinamų primenančių.

Liūnė Sutema, kaip minėta, nevaržo savęs nusistovėjusio mis eilėraščių formomis, neleidžia ritmui nei rimui savęs pavergti, ar stabdyti minčių išibėgėjimą, tačiau eilėraščiai jai susirimoja kažkaip natūraliai, be didesnių pastangų, o nevienodas ritmas nekenkia eilėraščių sklandumui.

Pasitaiko rinkinėlį grubesnių posmų, kaip: “Dangaus pakraštys gruoduotas. Ištyse rausvi kaminai, tartum kojos gandrų įsalo jame” (21); “suplyso šypsena, lyg pigūs meginiai” (43); ar “Aš tik virvė viena iš daugelio, liauna, besipinanti kilpon — ” (37), tačiau dauguma eilėraščių yra nuoširdūs, autorės išgyventi nemeluotu jausmu ir perduoti neabejotinu talentu.

Blogesniais rinkinėlį eilėraščiais tenka laikyti “Didysis nuovargis”, “Saulėleidis”, “Užkulisiuos”; geriausias: — “Paskutinė vasaros naktis”, “Niekieno žemė”, “Žydi”, “Beržai” ir “Ramybė”.

“Tebūnie tarytum pasakoj” eilėraščių rinkinys rodo, kad Liūnė Sutema galma dėti daug vilčių.

Dail. V. Igno viršelis ir vinjetės patrauklios savo paprastumu ir prasmingumu.

Liūnė Sutema TEBŪNIE TARYTUM PASAKOJ. Išleido Terra, 1955 m. 54 pusl., kaina \$1.00.

BIZNIO IR FINANSŲ PATARĖJAS

Pirkdamas ar parduodamas prekybos įstaigą, organizuodamas ar padidindamas įmonę ar koki biznį, pasitark

**WILLIAM J. DRAKE
-DRAGŪNAS**

85-03 Wareham Place.

JAMAICA

Tel. Jamaica 6-7272

SIULYCIAME STUMTI TUS Į SU GIMNĖMŲ I LITU A

Primame:

VARTOTUS IR NAUJUS DRABUŽIUS, VAISTUS, MAISTĄ,
AUDINIUS IR ODAS BATAMS.

Didelis pasirinkimas medžiagų, batų, skepetaičių, odų mūsų krautuvėse

AMER OL ENTERPRISES

(CENTRAS)

11601 JOS. CAMPAU AVE., DETROIT 12, MICH.
6618 MICHIGAN AVE. (skyrius) TEL. TO. 8-0298

Dvasinės ir medžiaginės vertybės

Žmogaus gyvenimas susideda iš dviejų kontrastų arba polių: dvasinių ir medžiaginių reiškinių. Jausmai, mąstymas ir valia priklauso dvasiniams reiškiniams, o žmogaus kūnas ir visas apčiuopiamasis pasaulis — medžiaginiams. Tų dviejų pagrindinių sąvokų sąstata savo paskirtimis bei savybėmis išsiskiria daug atskirų reiškinių, kurie žmogaus gyvenime yra labai svarbūs. Čia apie juos kalbėsime ir juos vadinysime vertybėmis.

Prie dvasinių vertybių pirmoj eilėj priklauso žmogaus išsimokslinimas, kuris iškelia jį virš visų gyvūnų, gerina ir lengvina jo žiaurias gyvenimo sąlygas, atidengia naujus supratimų laukus, plečia žmogaus akiratį, jo gabumus ir galimybes mūsų žemiškoje planetoje. Mokslo srity mes turime techniką, mediciną, matematiką, agronomiją, astronomiją ir daug kitų šakų. Mokslas nėra ribotas, žmogus jame veržiasi vis tolyn ir tolyn, atidengdamas ir išaiškindamas vis naujus dalykus, kurie jam reikalingi, būtini, arba vien tik įdomūs.

Kita svarbi vertybė — tai grožis, kuris pirmu žvilgsniu atrodo, kad nėra surištas su būtiniais gyvenimo reikalais, tačiau tikrumoj gyvenime yra labai svarbus ir reikalingas. Grožis pasako žmogui, kas kilnu, vertinga, siektina; jis teikia žmogui džiaugsmą ir kartu ugdo jo jautrumą ir dorovingumą. Per grožį mes tobulėjame ir priartėjame prigimties kūrybos versmės, iš kur ateina mums įkvėpimas ir gyvenimo pamėgimas. Be grožio gyvenimas nustotų savo prasmės ir pasidarytų tuščia pilkuma.

Grožio savybės yra kūrybiniai veiksniai: harmonija, simetrija, ritmas, taktas, taisyklingumas, išlyginimas. Grožio priešingybės: griovimas — sugriautas namas, iškrypimas — iškreiptas veidas, sudarkymas — sudarkyti garsai. Savo esme grožis vaizduoja kūrybą, o biau rūšis reiškiniai — griovimą. Grožyje atsispindi gėris, o biau rūšis reiškiniuose — blogis. Grožis yra gėrio simbolis.

Grožio idėjos ugdymui tarnauja muzika, teatrai, dailioji literatūra, skulptūra, paįšyba ir kt.

Toliau imsime moralę — praktišką teisingumą arba dorą. Morale nurodo žmogui, kas yra galima, siektina, ir taip pat, kas vengtina. Gyvulys savo elgseną reguliuoja instinktu, bet žmogus tuo nepasitenkina. Žmogus turi protą ir jo dėka žmogaus elgsenos riboms nustatyti yra sukurta etikos filosofija, įpročiai, dogmos, įstatymai. Morale uždavins — saugus ir teisingumo dėsniais tvarkomas gyvenimas. Neužmušk, nesvetimoteriauk, laikykis saiko — yra moralės dėsniai. Be moralės žmogus paklystų painiose gyvenimo kryžkelėse ir be laiko žūtų.

Moralė yra išsivysčiusi iš grožio, nes moralūs reiškiniai yra kūrybiniai, gražūs, o antimoralūs — griauinantieji, biau rūšis. Morale apsaugai tarnauja baudžiamieji kodeksai, policija, kalėjimai, pataisos namai ir kt.

Socialumas — tai svarbiausioji moralės dalis, nukreipta į tai, kad žmonių savitarpinis santykiavimas vyktų kito žmogaus gerbimo pagrindu. Matydami kito žmogaus kentėjimus bei vargus, mes irgi jaučiame savyje nemalonius jautimus ir gailimės to žmogaus. Jei mes savo pagalba pašaliname jo vargą bei kančias, — tat teikia mums džiaugsmą. Vadinasi, žmogus iš prigimties yra socialus. Bet to neužtenka. Dabartiniame visuomeniniame gyvenime mes labai priklausome nuo viens antro, mūsų ir visos kitos žmonijos saita taip surišti, kad šiandieninis mūsų abejingumas rytoj gali mums patiemis skaudžiai atsilipti, taip sakant, lazda turi du galus. Todėl mums turi rūpėti visų ir nematomų žmonių likimas, skriaudžiamiems bei vargantiesiems mes turim teikti pagalbą visur, nors jie ir labai toli gyventų. Gyvenime yra tinkamas šūkis: "mylėk kitą žmogų, kaip pats save".

Tokių motyvų įtakoje yra sukurtas socializmo mokslas, kuris apima labai plačiai ir visas gyvenimo šakas. Pagrindinis socializmo tikslas, kad būtų vykdomas teisingesnis turtų paskirstymas ir geresnis visų žmonių aprūpinimas, kad už atliekamą darbą visi žmonės galtų gerai gyventi, o ne vien išrinktasis luomas.

Žmogaus darbas yra moralinė-socialinė prievolė, nes darbu — teisingu keliu gaminamos gėrybės, — reikalingos sau ir kitiems žmonėms. Socialiniai iškrypimai: žmogaus darbo išnaudojimas, priespauda, skriaudimas, luomų savarė ir kt. yra skaudūs gyvenimo reiškiniai; jie išaukė žiaurią prancūzų revoliuciją 1789 m. ir 1917 m. Rusijos revoliuciją, kuri išaugo į daug didesnę tironiją, negu kaip buvo prieš tai.

Prie socialinių reiškinių priklauso algos, pensijos, ligoninės, prieglaudos, žemės ir kitų turtų nuosavybės, politinės laisvės, politika, ekonomija ir kt.

Religija — tai irgi į moralės aiškinimą ir palaikymą nukreiptas mokslas su išplitusia organizacija ir antgamtiniais įsitikinimais. Religija yra laisvo apsisprendimo reikalas, bet ne būtinybė, todėl to klausimo plačiau neliesime.

Auklėjimas. Žmogus ateina į šį pasaulį žalias, neparuoštas. Todėl labai svarbu yra iš pat jaunystės žmogų įtikinti gyvenimo ir teorijos pavyzdžiais humanizmo reikalingumu, t. y. kad jis būtų moralus, socialus, turėtų gražą elgseną ir kt. Au-

klėjimo reikalu yra sukurtas pedagogijos mokslas. Auklėjimas vykdomas namuose ir mokykloje. Kraštuose, kur i auklėjimą mažai kreipiamas dėmesio, klesti nusikaltimai.

Sportas. Nors tai grynai fizinis reiškinys (plaukimas, važinėjimas dviračiu, čiuožimas ir kt.), bet savo paskirtimi tarnauja daugiau dvasiniams tikslams. Sportas didele dalimi priklauso auklėjimui, arba yra auklėjimo dalis. Jis daro sveiku ne tik žmogaus kūną, bet ir dvasią ir užgrūdina sveikus prigimtus polinkius. Jis naudojamas ir savo paties malonumui, ir varžyboms, ir pramogoms. Visuose kultūringuose kraštuose sportavimas yra labai išplitęs, tam daromi visokie įrengimai, statomi namai, paruošiamos aikštės ir tam tikslui išleidžiama daug pinigų.

Patriotizmas — tai meilė savajam kraštui, to krašto žmonėms, jų įpročiams, kalbai. Kaip šeima sudaro atskirą vienetą visuomenėje, taip tauta visoje žmonijoje. Visai pateisinama ir natūralu, kad žmogus myli savo kraštą bei tautą, nes, kaip gyvenimas rodo, daugiausia tik savo krašte ir savo žmoniu tarpe žmogus gali pilnai išsikeisti savo turimus gabumus ir pasiekti svaiojamus užsimojimus, nes ča visas lengviau suprantama, prieinama ir įvykdoma. Savame krašte malonesnis ir pats gyvenimas, kas visų ryškumu iškyla kiekvienam, kas tik paragauja tremtinio likimą. Tėvynės meilė yra laikoma dorybe, tokia ji ir yra.

Tos visos aprašytos dvasinės vertybės žmogaus gyvenime vaidina be galo svarbų vaidmenį. Tų vertybių ugdymas bei taikymas gyvenime nebėra tik atskiros žmogaus reikalas, tai yra ir labai aktuali valstybės interesų sritis. Žmonių išsilavinimas, tobulumas, dora, patriotizmas, o kai kur ir religija valstybių uždaviniuose šiandien sudaro labiausiai rūpinimus vidaus klausimus. Todėl visur daugiausia valstybės stato mokyklas, ligonines, muziejus, teatrus ir kt. Ir kur tokių institucijų daugiau, labiau klesti menas, daugiau disciplinuoti ir moralūs žmonės, didesnė tėvynės meilė, tie kraštai laikomi kultūringesniais, toliau pažengusiais, turį aukštesnį ir medžiaginį gerbūvį.

O kas tos medžiaginės vertybės? Gamtinių požiūriu tai yra maistas, apdaras ir pastogė — tos gyvenimo būtinybės, kuriomis palaikoma žmogaus gyvybė. Dabartiniame modernišrame gyvenime medžiaginių vertybių sąvoka apima daug plačiau, ji apima ne tik išplėstus reikmenis gyvybei palaikyti, bet ir daugybę dalykų, tarnaujančių gyvenimo patogumams, pvz. šaukštą, kėdę, lovą, elektros šviesą, automobilį... Tačiau svarbiausiomis medžiaginėmis vertybėmis šiandien tenka laikyti pinigus ir turtus: kasyklas, fabrikus, prekybos įmones, namus ir kt. Pinigas ir turtas realizuoja viens antrą. Kasdieninį ūkiš-

kąjį gyvenimą yra užvaldęs pinigas, už kurį viskas gaunama: ir maistas, ir rūbai, ir aparatatai bei mašinos... Todėl pinigai yra visiems reikalingi ir visi suka galvas, kad juo daugiau galėtų jų įsigyti. Nuo medžiaginio aprūpinimo priklauso ir žmogaus likimas — patogus ar sunkus gyvenimas, prabanga ar skurdas, ir pagaliau badas.

Todėl medžiaginis apsirūpinimas žmogui yra būtina gyvenimo pareiga. Pinigo ir turto įsigijimui žmogus atiduoda didžiausią dalį savo turimų jėgų ir sugebėjimų — jis dirba visokius darbus, verčiasi amatais, bizniais, eksploatuoja turtus ir kt. Daug pinigų arba turtų turis žmogus nebedirba varginančio fizinio darbo, jam atviras kelias įsigyti ir naudotis visomis žmogaus sukurtomis gėrybėmis, jis gali keliauti aplink žemę ir savo asmeninį gyvenimą tvarkyti taip, kaip jam patinka. Turtingas žmogus visuomeniniame gyvenime pasidaro lyg savo rūšies karaliukas, su reikšme ir galia: jam dirba ir tarnauja kiti žmonės, o jis jiems duoda tam tikrą kiekį gyvenimui reikalingų medžiaginių resursų. Nekalbėsime apie priežastis, bet bene 4/5 visos žmonijos kenčia medžiaginius trūkumus. Dėl skurdaus išsilikymo daug kur žmogus priverstas sunkiai ir ilgai dirbti. Dėl to medžiaginių vertybių kursas yra aukštas ir viliojantis.

Valstybės, kur medžiaginis gerbūvis yra aukščiau pakilęs, didžiuojasi tuo, o kraštai su žemesniu standartu — pavydi jiems. Karą mes laikome baisiausiu gyvenimo reiškiniu, tačiau daugiausia karų būta bene tik dėl ekonominių motyvų — derlingos erdvės, duoklių, grobio, vergų darbo ir kt. Juk I ir II Pasauliniai karai vyko tik dėl žemiškųjų turtų, arba, kaip buvo sakoma, dėl rinkų, dėl raumo (erdvės), dėl hegemonijos, bet tai juk tas pats — prieš akis sotus ir patogus medžiaginis gyvenimas.

Taigi medžiaginės vertybės žmogus laiko savo pagrindiniu tikslu. Be medžiagos juk ir dvasinės vertybės būtų tuščios idėjos, be reikšmės ir galios. Dvasinės vertybės reiškiasi ir darosi aktualios gyvenime tik per medžiagą — grožis ateina medžiaginiaus paveikslais, muzikos garsais, medicina tarnauja žmonių gydymui, socialumas nukreiptas, kad visi būtų pavalgę ir apsirengę... Taip pat per medžiagą atliekamas ir dvasinių vertybių ugdymas. Medžiaginiai pertekusioms šalims dvasinis iškilimas yra lengviau pasiekiamas.

Tačiau galutiniu sprendimu, kokią reikšmę beturėtų medžiaginiai motyvai, tikrumoje jie yra tik priemonės, bet ne gyvenimo tikslas. Medžiaga yra indiferentiška masė, tarnaujanti dvasiniai prigimčiai, arba apčiuopiama masė, per kurią gyvenime realizuojasi dvasinės idėjos. Juk tik dvasinių vertybių dėka žmogus tu-

(Tęsinys 5-me pusl.)

ri gyvenime visus medžiaginius variklius — racionalų žemės ūkį, pramonę, laivyną, aviaciją ir šimtus kitų faktorių; tik dvasinių vertybių dėka medžiaginių reikmenų gamyba darosi vis lengvesnė ir našesnė, o su tuo kartu kyla ir žmonių medžiaginis gerbūvis; tik dvasinių vertybių dėka yra pasiektas visas žmogaus kultūrinis išsilimas, galia ir gyvenimo patogumai. Žmogus karaliauja žemėje tik dėl savo turimų ir išugdytų dvasinių vertybių, bet jokių būdu ne dėl savo medžiaginių savumų bei jų pranašumo. Kas liktų iš žmogaus be dvasinių vertybių — vargingas gyvulys.

Dabar pažiūrėkime į mus supančio gyvenimo tikrovę, kokią reikšmę turi moralė. Paimkim tokius žmones, kurie labai mėgsta gyvenimo patogumus ir lėbavimą, bet vengia darbo ir savo užsimojimams patenkinti neturi pinigų. Jokių moralinių varžtų bei siekimų jie neturi, moralės veikimas juose yra sustojęs. Tokiems žmonėms dėl pinigų išsigijimo yra geros visos priemonės — ir kito nuosavybės pažeidimas, ir narkotikų pardavinėjimas, ir prostitutacija, ir pagaliau holdapai. Tai yra nelaimingi žmonės, kurie savo gyvenimą baigia daugiausia savižudystėmis arba kalėjimuose. Tai yra dažnai dvasiniai nebenormalūs žmonės, nes gyvenimiški moralės pažeidimai dažnai išsukia dvasinius sutrikimus.

Perdidelis sumaterialėjimas, arba savo gyvenimo tikslų pasirinkimas tik pinigų ir turto, taip pat veda prie moralės dėsnų nepaisymo ir duoda tokius rezultatus: gydytojas suinteresuotas ne greitu ir teisingu paciento išgydymu, bet tik kad galėtų daugiau pinigų ištraukti; pareigūnas ieško ir kombinuoja kyšių, pasisavinimų; prekybininkas savo uždarbiu laiko ir sukčiavimą ir apgaudinėjimą, o eilinis žmogus dėl pinigų ir turto išsigijimo „aukoja“ ir savo garbę ir sąžinę... Niekas negali teigti, kad pinigai ar turtas būtų nereikalingi; jų siekia ir turi siekti kiekvienas žmogus, bet tam tikslui yra užtektinai moralinių galimybių — teisingų darbų ir kitų doros nepažeidžiančių priemonių.

Aukščiau paminėti pavyzdžiai aiškiai rodo, kad moralės veikimo išnykimas arba sumažėjimas veda žmogų prie nusikaltimų. Be moralės žmogus pasidaro blogesnis, negu gyvulys, kurs savo veiksmams tvarkyti turi prigimties duotus instinktus, o toks žmogus — nieko. Jei pas žmones visai išnyktų moralė, gyvenime tuojau užviešpatautų pragaras, baisi anarchija: stipresnis žudytų ir prievartautų silpnesnį, siaustų ne kieno netrukdomas savivaliavimas ir griovimas viso, kas buvo atlikta, iširtų visuomeninis gyvenimas ir sustotų bet koks kūrybinis darbas. Žmogus turėtų grįžti prie nuolat baimės lydmu urvinio

žmogaus gyvenimo. Moralės reikalingumas gyvenime yra didesnis, negu dabar sukurta visuomeninio gyvenimo santvarka su visais kultūros laimėjimais, taip pat ir pinigais ir turtais, nes be moralės visa tai nebūtų buvę sukurta ir be moralės visa tai žlugtų dabar.

Praktiškame gyvenime moralė savo reikšme visiškai viršija ir mokslą, nes be išsimokslinimo žmogus gali gyventi, o be moralės jokių būdu ne. Be to, mokslas gali būti įkinkytas ir piktiems tikslams — grovimui, o moralė visada eina kūrybine kryptimi žmogaus naudai. Mokslas visą savo teigiamąją reikšmę ir galią įgyja tik tada, kai eina kartu su morale.

Todėl neužtenka žmogui duoti vien kurią nors pelningą mokslo šaką, — jis pirmoj eilėj turi būti paruoštas moraliai, t. y. gerai išauklėtas ir savistovų gyvenimą paleistas su visom dvasinėm vertybėm — mėgstas grožį, doras, darbštus ir patriotas. Tik toks žmogus bus tikrai naudingas sau ir visuomenei. Žmogus su dora ir mokslu yra visų gerbiama, mylima, vertinama. Jo ateityje glūdi garbingos gyvenimo pozicijos ir užtikrinti medžiaginiai resursai.

Visai kitą vaizdą teikia žmogus su pašlijusia morale — nusigėres, nesąžiningas, tinginys... Jis visų nemėgiamas, iš visur metamas lauk, gyvenime jam lieka pačios paskutinės pozicijos. Yra žinoma daug atsitikimų, kad net su aukštuoju mokslu žmogus dėl laistravimo, išieškojimų ar apgavysčių praranda turėtas geras pozicijas, paragauja kalėjimo ir galų gale pasidaro valkata, gyvenęs iš kitų išmaldos. O kitas žmogus visai be mokslo, beraštis, bet neskriaudžia kito, stengiasi būti teisingas, mėgsta darbą ir yra taupus, — šis žmogus laikomas vertingu visuomenės nariu, turi gerą vardą ir pasitikėjimą. Tokią lemiamą reikšmę turi moralė žmogaus gyvenimo karjerai.

Ši dvasinė vertybė, kad ji galėtų pasidaryti žmogaus keldžiu, nereikalauja jokių specialių treniruočių, arba ilgų varginančių studijų. Moralus gali būti kiekvienas žmogus su mokslu ir be mokslo. Svarbiausią rolę čia vaidina auklėjimas arba įtaka, kokią žmogus gauna jaunystėje iš tėvų, mokykloje ir pagaliau gyvenamojoje aplinkoje, pvz. morali ar kriminali literatūra, pamokantys ar žalingi paveikslai kine, televizijoje ir kt. Tik visa nelaimė, kad tų pamokančių pavyzdžių taip maža ir daugelis žmonių nesuranda savo tikrojo laimės kelio tik todėl, kad nežino ir nepajėgia įsisąmoninti, kokia yra tikroji doros reikšmė.

Paimkim turtingus žmones. Juk ir jie nesudaro išimties. Be aukštesnių dvasinių privatumų ir jie kenčia tuštumą, neįvertinimą, nepasitikėjimą... Ir turtingi žmonės ieško lai-

mės dvasinės vertybės — eina aukštuosius mokslus, aktyviai dalyvauja kultūros daruose ir stengiasi būti moralūs — aukoja stambias sumas labdarybei, savo lėšomis stato mokyklas, ligonines ir kt. Juk ir visuomeninis gyvenimas yra vairuojamas ir valdomas tik išsimokslinusių ir moraliai iškilusių žmonių. Tik tokie dvasiniu pranašumu pasižymėję žmonės renkami arba skiriami į aukštesnes vietas ir iš jų laukiama ko nors naujo, geresnio. Taigi, kaip iš visko matosi,

gyvenime visur pirmąjį vaidmenį priklauso dvasinėms vertybėms. Dvasinėse vertybėse, be grynai praktiškų išroka-

vimų, žmogus randa ir savo tikrąjį gyvenimo tikslą bei laimę, nes tik šia kryptimi eidamas žmogus priartėja prie pačios prigimties, jam duotos paskirties.

Todėl dvasinių vertybių link turi būti nukreiptas mūsų didžiausias dėmesys. Nukreiptas ta prasme, kad dvasinės vertybės visa jų apimtimi vyrautų gyvenime.

OFFICIAL PUBLICATION

NOTICE
OF
PROPOSED CONSTITUTIONAL
AMENDMENT

Pursuant to law in such case made and provided, public notice is hereby given that the following proposed amendment to the Illinois Constitution will be submitted on a separate blue ballot to the electors of the State of Illinois for adoption or rejection at the General Election to be held on November 6, 1956.

REVENUE
AMENDMENT
Article IX

Sec. 1. The General Assembly may define and classify property for taxation, but all such definitions and classifications shall be reasonable and be based solely on the nature and characteristics of the property and not on the nature, characteristics, residence or business of the owner or the amount or number owned. All real estate shall constitute one class, except that lands used for forestry purposes and mineral rights in land may be classified separately. If any class of property is taxed by valuation, such tax shall be uniform as to the class.

Sec. 2. The General Assembly may levy or authorize the levy of such other kinds of taxes as it may deem necessary, which shall be uniform upon the same class of subjects within the territorial limits of the authority levying the tax, but shall not levy or authorize the levy of a graduated income tax.

Sec. 3. The property of the State, counties and other municipal corporations, both real and personal, and such other property, or part thereof, as may be owned by, or held in trust for, agricultural or horticultural societies, non-profit hospitals or schools, religious institutions, cemeteries, or charitable institutions and used exclusively for one or more of such purposes, may be exempted from taxation; but such exemption shall be only by general law. In the assessment of real estate incumbered by public easement, any depreciation occasioned by such easement may be deducted in the valuation of such property. This section shall not deprive the General Assembly of power to classify property for taxation as provided in section 1 of this Article.

Sec. 9. The General Assembly may vest the corporate authorities of cities, towns and villages with power to make local improvements by special assessment, or by special taxation on contiguous property, or otherwise. For all other corporate purposes, all municipal corporations may be vested with authority to levy and collect taxes subject to the restrictions of sections 1 and 2 of this Article.

Sec. 10. The General Assembly shall not impose taxes upon municipal corporations, or the inhabitants or property thereof, for corporate purposes, but shall require the corporate authorities to levy taxes for the payment of liabilities incurred under authority of law. Private property shall not be liable to be taken or sold for the payment of the corporate liabilities of a municipal corporation.

Section 13 of Article 9 of this Constitution is repealed.

Form of Ballot

The proposed amendment to Article IX will appear upon the constitution ballot in the following form:

PROPOSED AMENDMENT TO
SECTIONS 1, 2, 3, 9, and 10 of
ARTICLE IX AND FOR THE
REPEAL OF SECTION 13 OF
ARTICLE IX

(Revenue Amendment)

Explanation of Amendment

This amendment would revise Section 1 of Article IX of the State

Constitution so as to permit the General Assembly to classify property for tax purposes, subject to the following restrictions: (1) the classifications are to be based on the nature and characteristics of the property and not on the nature, characteristics, residence or business of the owner or the amount or number owned; (2) all real estate is to constitute one class, except that lands used for forestry purposes and mineral rights in land may each be classified separately; and (3) if any class of property is taxed by valuation, such tax is to be uniform as to the class.

This amendment would also revise and simplify Section 2 of Article IX, dealing with the levy of miscellaneous types of taxes, but would require such taxes to be uniform as to the same class of subjects within the territorial limits of the authority levying the tax. The levy of a graduated income tax would be forbidden.

Other changes are merely routine. This amendment revises Section 3 to require ownership or its equivalent — and not mere use — as a basis for exemption of charitable, religious, and other similar property from taxation. In addition, non-profit hospitals would be added to the list of institutions and purposes for which the General Assembly may grant tax exemption by general law.

Sections 9 and 10 would be revised to subject the taxing powers of cities and other local governments to the same restrictions as apply to the General Assembly. The language in regard to obligations of these governments would be broadened, requiring them to levy taxes not merely — as now — for "debts contracted" but rather for "liabilities incurred."

This amendment would, in addition, repeal obsolete Section 13, which was adopted in 1890 to authorize the corporate authorities of Chicago to issue Columbian Exposition bonds.

YES	For the proposed amendment to Sections 1, 2, 3, 9, and 10 of Article IX of the Constitution and for the repeal of Section 13 of Article IX of the Constitution (Revenue Amendment)
NO	

CAPITOL BUILDING
Springfield, IllinoisOFFICE OF THE
SECRETARY OF STATE

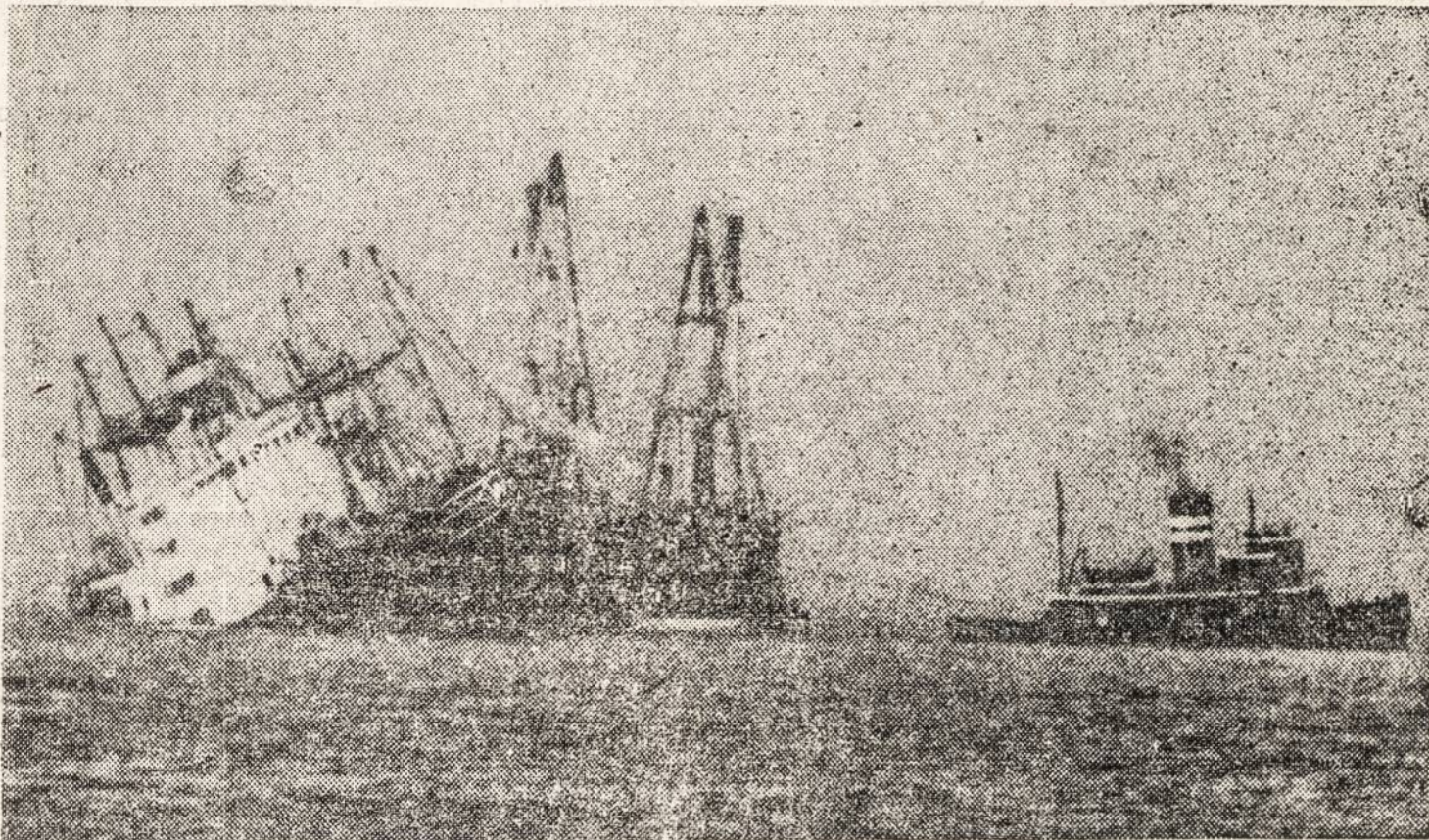
I, CHARLES F. CARPENTIER, Secretary of State of the State of Illinois, do hereby certify that the foregoing is a true copy of the proposed amendment and the form in which said amendment will appear upon a separate blue ballot at the General Election to be held on the Sixth day of November, A.D. 1956, pursuant to Senate Joint Resolution No. 16, Senate Joint Resolution No. 30, and Senate Joint Resolution No. 32 of the Sixty-ninth General Assembly, the originals of which are on file in this office.

IN WITNESS WHEREOF, I hereunto set my hand and affix the Great Seal of the State of Illinois. Done at my office in the Capitol Building, in the city of Springfield, this 10th day of January A.D. 1956, and of the Independence of the United States the one hundred and eightieth.

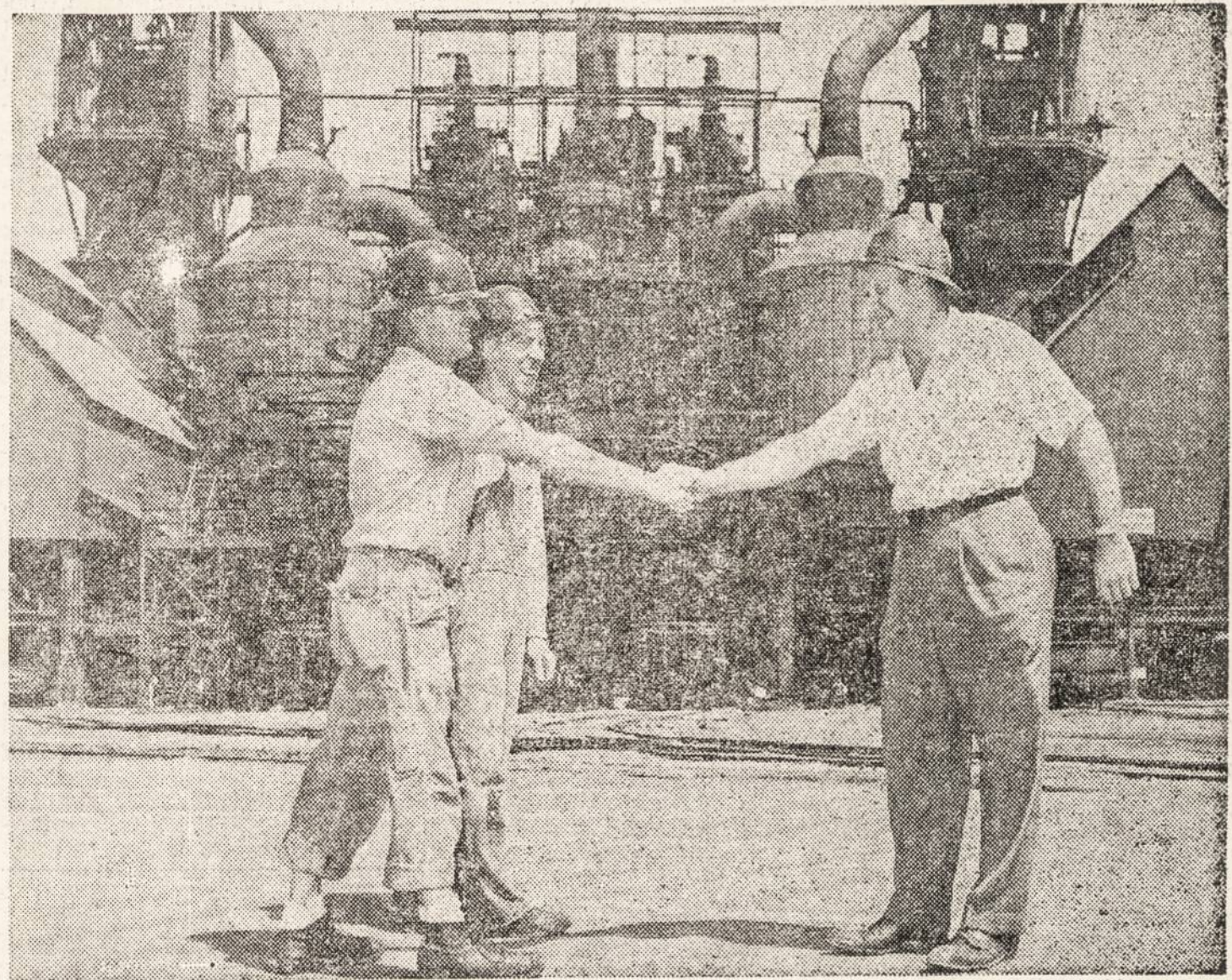
CHARLES F. CARPENTIER,
(SEAL) Secretary of State

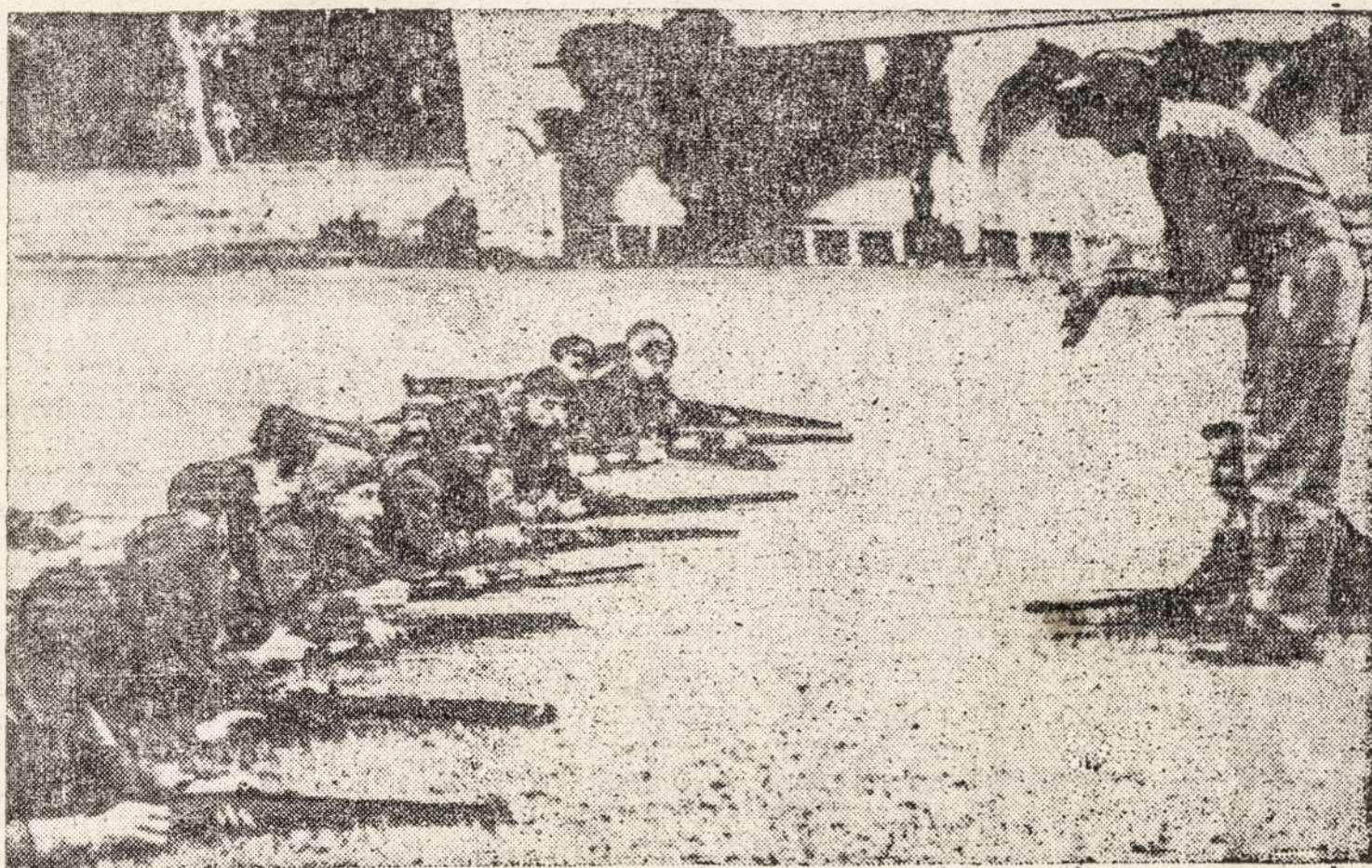
Pieno pramonės įmonių valdininkai susitinka su unijos nariais Roosevelt viešbutyje, New Yorke, tartis dėl sąlygų pieno darbininkų streikui baigti.

Komis-prekinis 11,000 tonų laivas Fairisle, sunkiai sužalotas susidūrimu su tankeriu San Jose, įplaukia į New Yorko uostą.

Pramonės darbininkai po streiko grįžta atgal į savo darbi vietas South Works of US Steel Corporation.

Mobilizuoti Egipto mokytojai gauna pirmąsias pamokas, kaip vartoti ginklus.

Stipriausias demokratų kandidatas į prezidentus A. Stevenson pusryčiauja su New Yorko meru Robert Wagner.

Užentoriaus šluoja Chicago International Amphitheater salę paruošdamas ją demokratų konvencijai.

Egipto prezidentas Nasser kalba į Tarptautinės Arabų Darbo Unijos Federacijos narius susirinkusius Kaire.

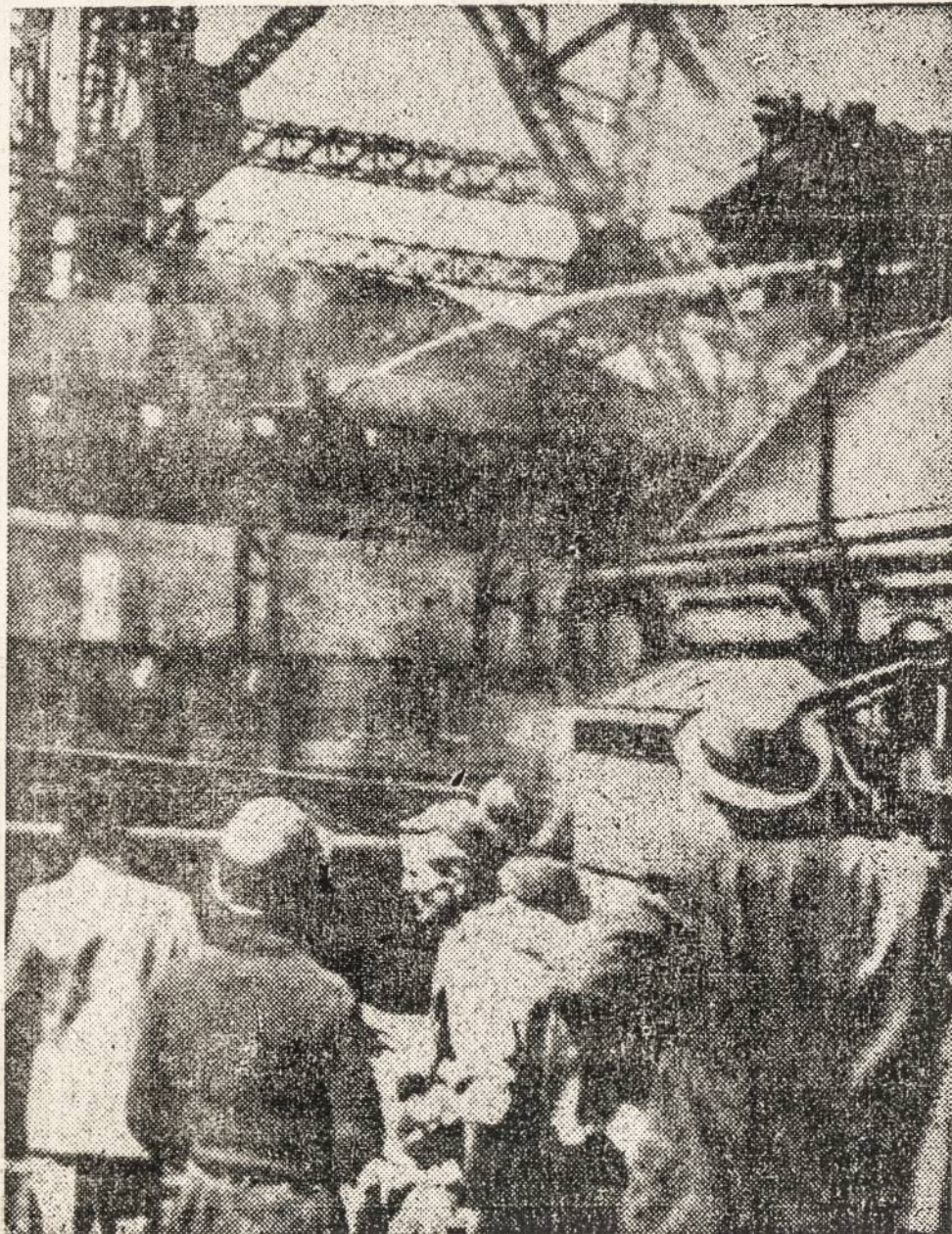
Anglijos Shell kompanijos darbininkai su žmonomis ir vaikais pasirodė apleisti Egiptą ir grįžti Anglijon.

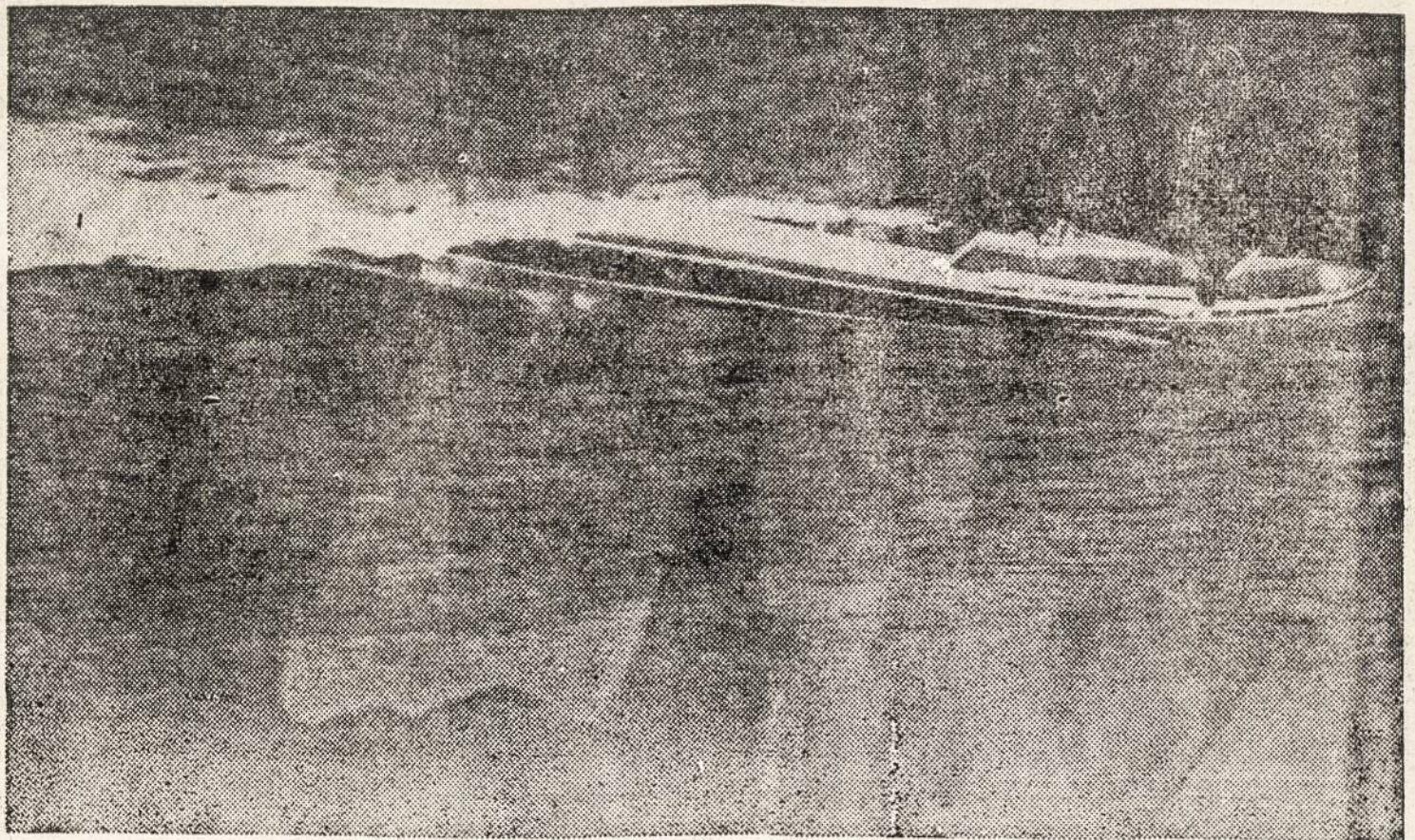
Tennessee valstybės gubernatorius Frank Clement pagrindinėje demokratų konvencijos Chicagoje kalboje labai puolė dabartinę respublikonų administraciją. Jo kairėje—Mrs. Eleonora Roosevelt.

Kentucky gubernatorius A. B. (Happy) Chandler New Yorke pranešė, kad jis bus aktyvus kandidatas demokratų nominacijose į JAV prezidentus.

Ugniagesiai kovoja su gaisru Belgijos anglių kasyklose, kada ugnis sunaikino keltuvą ir 275 angliakasiai liko po žeme.

Nelaimingasis italų keleivinis laivas Andrea Doria skęsta po kolizijos su švedų laivu Stockholm.

Ivykus sprogimui vienoje Monticello, Utah, kavinėje, 15 asmenų žuvo ir 30 buvo sužeisti.

For Sunnier Days, Too!

Prieš 15 metų, karo pradžioje, JAV Izdas, norėdamas sukelti krašto apsaugai reikalingų pinigų, išleido serijos E bonus. Tuo metu niekas nepagalvojo, kad taupymas bonais taps amerikiečių gyvenimo dalimi. Pagal izdo sekretorių Humphrey, dabartiniu metu 40 milijonų amerikiečių E ir H serijų bonais taupo 40 milijonų dolerių. 8 milijonai amerikiečių kiekvieną mėnesį padeda daugiau negu 160 milijonų dolerių.

Pavyko ar nepavyko?

(Trigrašis ant Dainų šventės svarstyklų)

Yra dalykų bei reiškinių, kuriuos vieni žiūri labai griežtai, net priekabiai, o kiti ne taip griežtai, su tam tikru kompromisu. Toks ar kitoks vertinimas išplaukia iš vertintojo-s vidujinio, gal tikty pasakyti — idealistinio nusistatymo vertinamojo objekto atžvilgiu, jo adoravimo bei pavertimo fetišu, įkrentant į kraštutinį subjektivismą. Tokių vertintojų kontrastu būtų aptariamojo objekto begatelizavimas, nedavertinimas. Ir viena ir kita nuomonė bus truputį perdėta, pasvyrusi į vieną ar kitą pusę. Kitaip, suprantama, ir būti negali. Retai pasitaiko dalykų, kurie susilaukia visų vienodos sutartinės nuomonės, kada sakoma, jog apie tai dviejų nuomonių būti negali.

Jei paimsime taip imponantiškai Chicagoje praėjusią Dainų šventę, tai manding apie jos pasisekimą ar nepasisekimą, žiūrint į reikalingą šaltai, paprastai, neidealizuojant statomų jai reikalavimą, gal tikresnis būtų pasakymas, jog čia irgi dviejų nuomonių negali būti. Tik nereikia su savo pažiūromis skristi į padanges, atsitraukti nuo realybės, pasiduoti svajonei. Ir štai kodėl.

Ta su didelėmis pastangomis, atsidavimu bei pasišventimu pirma tokia išeivioj surengtoji Dainų šventė manding galėtų būti kiek prilyginta buvusiems Lietuvoje kokiems didžiuliams atlaidams, į kuriuos suplaukdavo minių minios žmonių. Toks bent man vaizdas kilo atėjus į Dainų šventę. Džiaugsmas pakilo iki entuziazmo. O žmonės, tie mūsų broliai lietuviai ir tos mūsų sesės lietuvės-lietuvaitės, plaukte plaukia į tą "negerąjį" Kolizejų. Estradoje nelauktas skaičius dainininkų-kių. Geriausi mūsų dirigentai. Vykusiai sudarytas repertuaras. Ir štai didingai sugaudžia "Dievas mūsų gelbėtojas", kurio tiek metų nebuvom girdėję. Ir t. t. Vaizdas nepaprastas, jaudinantis.

Sakoma Koliziejus negera vieta tokiai šventei. Iš dalies taip. Bet antra vertus, jis kaip tik gal ir buvo tinkamesnis, negu kas kita, nes juk ši šventė buvo liaudies, plačių masių šventės pobūdžio, o ne koks "frakuotų inteligentų" susibūrimas. Neginčytina tiesa, kad pati daina, jos technika kiek nukentėjo dėl akustikos trūkumų, dėl to "jomarko", kuris protarpiais vyo dainoms skambant, ir t. t. Bet čia daugiausia buvo kalta ne tiek patalpa ir žmonės, kiek ta Dievo palaima — kaitra, kuri, kaip tokią, darė judėjimą masėje. Žinoma, kas visą savo dėmesį pijetišškai sukoncentruoja į pačios dainos vyksmą ir trokšta išgauti iš jos maksimum ekstaziško efekto, tas-a, suprantama, darys priekaištų visoms toms aplinkybėms, kurios trukdė tam efektui pasiekti. Bet tas, kas primerkdamas akis į niuansus, dėmesio svorį deda į patį Dainos šventės faktą, į tos šventės įvykį, sutraukusį tiek tūkstančių iš visos šiaurinės

Amerikos, tas gatavas yra ne priekaištus daryti pasišventėliams Dainų šventės rengėjams, bet visų jų garbingas galvas apvainikuoti ažuolo lapų vainikais senovės graikų pavyzdžiu...

O tas Kultūros kongresas, ar jis būtų taip sėkmingai įvykęs ir praėjęs, jei ne Dainų šventė? O jis tai jau tikrai pavyko, priešingų balsų girdėti neteko. Ir iš viso tas tautiečių masių suplaukimas vienon vieton, tas gražus pasisvečiavimas banketo metu, tas pasikalbėjimas, susitikimas vieni su kitų išsiugusių žmonių, tas pažinčių atnaujinimas ir tariant "širdžių" susiliejęs, garbingų svečių dalyvavimas ir t. t. ir t. t., ar visa tai nėra Dainų šventės rengėjų nuopelnas? Kaip pirmas toks bandymas, — didelis!

Nesileidžiant į platesnę argumentaciją, tenka visu nuoširdumu pripažinti, jog Dainų šventės ir Kultūros kongreso išpūdžiai negreitai išdils iš jų dalyvių širdžių. Tik sekantis toks pat didelis įvykis, kuris, kaip "antroji laida", galėtų būti ir tobulesnis, tegalės užimti tų išpūdžių vietą. Todėl, ar galime rimtai kalbėti apie praėjusios Dainų šventės nepasisekimą. — An. Rg.

CHICAGOS ŠVARIASIAUS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

**CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.**
Persiuntimai į Lietuvą
**ATDARA NUO PIRMAD.
IKI PENKTADIENIO**
9:00 ryto iki 4:30 po pietų.
Siuntiniai priimami
TIKTAI SUSITARUS.
Pirm atvykstant telefonuikit
dėl susitarimo.
**CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.**
220 SO. STATE STREET
CHICAGO 4
Tel.: WAbash 2-9354

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR
GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: akšdien nuo 10 ligi 12 val.
iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Šeštadieniai nuo 10 ligi 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WAilbrook 5-5076
Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlack 4-5849
Rezidencija: HEmlack 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo
1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad.
ir Šeštadienį tiksliai susitarus.

8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, AUGUST 18, 1956

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro.
Šeštadieniai nuo 2 iki 4 po pietų.
Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
Valandos: 2—4 ir 6—8 val. po pietų
kasdien. Šeštadieniai 2—7 val. p. p.

Rezid. tel.: STEwart 3-4511
Ofiso telef.: YARds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val.
kasdien. Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniai nuo 1 iki 4 po pietų

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuviai Gydytojai)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 po pietų
ir 7:30—9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta
Ofiso telefonai: PROspect 6-3838
Rezid. telefonai: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
IR PRITAİKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą,
išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniai 12—4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero Ill.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRIKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val: kasdien po pietų nuo 12—2:30
Daily afternoons
Vakarnis: pirmad., antrad., ketvirtad
6—8:30. Trečiadieniais tik susitarus

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonai: DANube 6-1125
Valandos: 1—4 ir 6—8 vakaro.
Šeštadieniai 1-4 val. po pietų.

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Moterų ir vaikų ligos
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Naktį skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEverly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po
pietų kasdien. Išskyrus trečiadienius
Šeštadieniai nuo 1 iki 4 val po pietų

DR. A. MACIŪNAS
atostogose iki rugpjūčio mėn. 2 d.
Reikalui esant prašau kreiptis į
Dr. V. Mušinską, 5700 So. Wood St.
Ofiso telef.: PROspect 6-2240
Rezidencijos tel.: WA 5-4860

**DR. CONSTANCE
O'BRTIS**
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEmlack 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p.
7-9 p. m. Šeštadieniai 10-12.
Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8.
Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonai: YARds 7-4787
Namu telef.: PROspect 6-1930
Jei neatsilieps viršutiniai telefonai,
šaukite Midway 3-0001

Telef. ofiso: CLiffside 4-2896
Rezid.: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų.
Šešt. 2-6 val. popiet, išskyrus šeštad.

**DR. VYT. TAURAS-
TUPČIAUSKAS**
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St.
(antras namas nuo Western Ave.)
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro,
antrad., treč. ir penkt. 6-9 v. v.
ir šeštad. 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINES LIGOS
Ofiso telef.: HEmlack 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telef.: PROspect 6-8484

Atostogose iki rugpjūčio mėn. 20. d.

DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak.
Šeštadieniai 10-2.
Ofiso ir buto telef.: OLYmpic 2-1381

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIŪTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1—3 popiet ir nuo
6—8 val. vakaro; šeštad. 1—4 popiet,
trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvės)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Šeštadieniai 2-4 val. po pietų.
Sėkmadieniai uždaryta.

**DR. BRUNO J.
ZUBRICK'AS**
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2—4 po pietų ir 7—9 vak.,
trečiad. ir sekmad. pagal susitarimą.
Telefonai: HEmlack 4-7899
Namu tel.: HILLtop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Banda-
žai. Speciali pagalba Kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniai 9—1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, O. D.
tikrina akis, pritaiko akinius,
keičia stiklus ir rėmus.
Telefonai: YARds 7-7381
Pirma: Vakaraus nuo 6 ir 9 val.
Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų.
Treč. ir sekmad. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiad. nuo 10-12; penktadienį 10-2.
Šeštadieniai 10—2 val. po pietų.

**Dr. Kazimieras
MICHEL**
Optometristas - Orthoptistai
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius.
Išgydo kreivas akis be operacijos.
Ideda netikrą — artificialę aki pagal
sveiką. Praktikuoja per 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonai: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Tikrinu klausą ir pagelbėju
nepriگردintiems.

DR. S. VAITUSH, Opt.
Palengvins akių įtempimą, kuris
esti priežastimi galvos skaudėjimo,
svaigimo arba aptemimo, nervuo-
tumo, skaudėjimo, akių karščio.
Atitaisau trumparegystę ir tolire-
gystę. Prirengiu teisingai akinius.
Visuose atsitikimuose egzaminavimai
daror su elektra, parodančia ma-
žiausias klaidas. Speciali atyda kre-
piams mokyklos vaikus
VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro.
Šeštadieniai iki 4 val. vakaro.
Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373

V. Krėvė Tarybų Lietuvoj

Pavergtoji Lietuvoj nelauk-
tai pasirodė Vinco Krėvės-Mic-
kevičiaus "Apsakymai ir pada-
vimai". Ten sudėti V. Krėvės
kūriniai: "Bobulės vargai",
"Antanuko rytas", "Migla",
"Skerdžius", "Bedievis" ir kiti.

"Tiesos" Nr. 130 ta proga
įdėtas J. Lankučio str. apie V.
Krėvės apsakymus ir padavi-
mus. Atrodo, kad Vincas Krė-
vė pavergtoji Lietuvoj jau "re-
abilituotas", nes iki šiol apie jį
tylėta, o jei kada prasitarta,
tai niekinant jo vardą. Dabar
J. Lankutis visai palankiai at-
siliepia apie Vinco Krėvės kū-
rybą ir sako:

"V. Krėvės raštai turėjo di-
delę reikšmę ugdant lietuvių
literatūrinę kalbą ir stilių.

Pradėtas V. Krėvės kūriniių
leidimas yra reikšmingas įvy-
kis mūsų kultūriniam gyve-
nime. Pirmoji knyga "Apsaky-
mai ir padavimai" su prof. K.
Korsako įpadu, padedančiu
skaitlytojui susidaryti bendrą
nuomonę apie Vinco Krėvės
kūrybą, suvaidins svarbų vaid-
menį supažindinant tarybinius
sąlytojus su šio įžymiojo lie-
tuvių literatūros klasiko pali-
kimu".

Sukomunistinto Lietuvos gy-
venimo sąlygose toksai atviras
pasisakymas apie V. Krėvės
kūrybą tikrai reikšmingas. Ma-
tyti, pavergtoji Lietuvoj jau vi-
si atsikando dantis ir visiems
įgriso "kalviai Ignotai" ir kiti
panašūs iš po komunistinio
jungo išstėnėti kūriniai.

Bet komunistai lieka komu-
nistais. Jie negali suprasti lais-
vos dailios raštijos kūrybos,
jiems visa kas tiesioginiai komu-
nizmui netarnauja yra ki-
tų "sukvėpta", paveikta ir tar-
nauja tik buržuazijos ideologi-
jai. Štai kas apie tai tame str.
pasakyta:

"Literatūrinio darbo pra-
džioje, po 1905 m. revoliucijos
prasidėjusiame reakcijos lai-
kotarpyje, atidavęs tam tikrą
duoklę 'menas menui' tenden-
cijoms, V. Krėvė ir toliau vie-
nokiu ar kitokiu būdu buvo
veikiamas tiek buržuazinės
ideologijos, tiek anuo metu lie-
tuvių buržuazinėje literatūroje
vyrausių madų bei įtakų. Ta-
čiau artimas ryšys su liaudimi,
jos menu, nulėmė visumoje
realistinį ir liaudišką svarbiau-
sių V. Krėvės kūriniių pobūdį".

Toliau J. Lankutis sako:

"V. Krėvė buvo didelio ta-
lento rašytojas. Jis giliai paži-
no lietuvių liaudies dvasią,
buitį, psichologiją, gėrėjosi ne-
išsekama liaudies energija,
dvasiniu grožiu, išmintim, ne-
ričiai sielojosi sunkiai dir-
bančio žmogaus vargais ir rū-
pesčiais. V. Krėvė — vienas iš
didžiausių lietuvių liaudies
meno žinovų. Jis nuostabiai
jautė tautosakinę formą, liau-
dies šnekamoje kalboje papli-
tusio vaizdinio raiškumo dė-
ningumui, gerai pažino gimto-
sios kalbos turtus".

Gražu ir teisingai! Bet štai
1935 m. apie liaudies tautosak-
ką ir patį Vincą Krėvė-Micke-
vičių komunistai buvo kitos

nuomonės. Tų metų komunis-
tų literatūros, politikos ir vi-
suomenės mokslų žurnale
"Priekalo" gegužės mėn. taip
P. Užkalnis rašė "SSSR lietu-
vių folkloro rinkimo klausimu":

"Lietuvos fašistiniai 'tauto-
sakos' (folkloro tyrinėtojai —
V. Krėvė - Mickevičius, P. Vai-
čiūnas, Putinas-Mykolaitis ir
kiti) irgi stengiasi išnaudoti
folklorą nacionalizmo ir bur-
žuazijos stiprinimo tikslams.
Lietuvos folkloro tyrinėtojai
pirmon vieton iškelia 'tautos
dvasios' skaidrumą, 'tautos
dvasios', 'tautos sielos' atvaiz-
davimą folklore".

Dabar, matyti, dar lietuviš-
kai kalbantieji ir rašantieji komu-
nistai pradeda pasiilgti kas
savo, kas savo tautos, ir jau
gerbia Vincą Krėvę už jo žino-
jimą tautosakos formų, stilių
ir visa, kas sudaro gimtosios
kalbos lobius. Ir jei norite,
tuoj nors ir mirusiam V. Krė-
vei įteiktų komunistų partijos
biletą, tik va, niekaip negali
persukti 1940-1941 metų ir jų
nepamiršta.

Tas pats J. Lankutis štai
kaip apie tai atsiliepia:

"Isigalėjus Lietuvoj fašisti-
nei diktatūrai V. Krėvė vis la-
biau ima reikšti savo nepasi-
tenkinimą buržuazine santvar-
ka, suartėja su pažangiais, an-
ti-fašistinės krypties kultūros
darbuotojais ir rašytojais, ati-
džiai susidomi Tarybų sąjun-
gos gyvenimu. 1938-1940 m. lai-
kotarpiu jis parašo eilę buržu-
azinę santvarką demaskuojan-
čių kūrinių. Nuvertus Lietuvoj
buržuazinę santvarką, V. Krė-
vė aktyviai dalyvavo kuriant
naują gyvenimą. Vėliau likęs
hitlerinių grobikų okupuotoje
Lietuvoje, jis pasidavė oku-
pantų bei lietuvių buržuazinių
nacionalistų spaudimui ir pa-
darė oficialų antitarybinį pa-
reiškimą apie savo politinę
veiklą 1940-41 metais. V. Krė-
vė nepajėgė šios savo klaidos
ištaisyti, pabūgo Tarybų Lietu-
vos atgimimo, paliko savo
liaudį, emigravo į kapitalisti-
nius Vakarus".

Aišku, toks pasisakymas apie
V. Krėvę — tai duoklė naujam
okupantui. Vargu be tos duo-
klės būtų galėjusi pasirodyti
V. Krėvės knyga "Apsakymai
ir padavimai".

Jei tikėti tuo, ką rašo J. Lan-
kutis, tai tas vargšas žmogelis
niekaip negali nusikratyti vis
iš šalies bet kurių "sukvėpi-
mų" ir paveikimų. Tą vargšą
žmogelį tai paveikdavo seniau
Leninas, vėliau jis sukvėptas
gyveno iš Stalino malonės, o
dabar jis paveikiamas komu-
nistų partijos "traicės vienoje
asaboje". Na, o Vakarų kapi-
talistiniuose kraštuose tas
vargšas siūbūnėlis žmogelis,
nors ir būtų talentingas liau-
dies rašytojas, paveikiamas fa-
šistų. Taip ir siūbuoja tas varg-
šelis žmogelis tarp Lenino ir
fašistų "sukvėpimo", nors kai
kurie jų kūriniai sudaro reikš-

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, AUGUST 18, 1956

mingą įvykį tautos kultūros lo-
byne ir ugdo literatūrinę kal-
bą ir stilių.

Komunistų įsitikinimu, iki
šiol buvo tik vienas ir vienin-
telis Leninas kitų nepaveikia-
mas. Tiesa, jį mėgino pamėg-
džioti Stalinas, bet nevykusiai
ir todėl jis padedamas užuo-
miršosna. Išvadoj tektų pasa-
kyti, kad tatai ir visa komu-
nistų partija susideda iš tų
vargšų žmogelių siūbūnėlių.
Atsparių, nepriklausomai gal-
vojančių jų tarpe nėra, ką ryš-
kiai patvirtina jų visų Stalino
neabejotinas garbinimas ir da-
bar visų kartu jo nuvertini-
mas, taip pat be jokių abejo-
nių.

Iš J. Lankučio pasisakymo
apie V. Krėvę kaip kas atitai-
sytino. V. Krėvė niekad nebu-
vo politiku tikrojo žodžio pras-
me. Jis buvo dailiosios raštijos
savaimeingas ir niekeno nepa-
lenkiamas kūrėjas.

Kadangi politikoj jis buvo
neįgudęs, tai visokios Mikasės
(Meškauskienė ir kiti panašūs)
galėjo jam įkalbėti visokių
niekų ir bent laikinai jį pa-
veikti. Tos Mikasės ir kitų jis
Pozdniakovui buvo įpirštas į
okupantų ministrus. Bet paty-
ręs, kad jis darosi tik okupan-
tų žaisliuku, jis nuskubėjo

Maskvon pas Molotovą ir tik-
roj Lietuvos padėty susiorien-
tavo. Molotovas, rusų carų im-
perializmo neabejotinas pase-
kėjas, tipingas maskolių nacio-
nalistas grubioj formoj V. Krė-
vei pareiškė, kad Lietuva įjun-
giama į susovietintą Rusijos
imperiją. Tada V. Krėvė, par-
vykęs Lietuvon, pasiryžo nusi-
kratyti ministro vardo, norė-
damas pasilikti kuo buvęs.
Jam pavyko iš tos nelaimės gy-
vu išeiti. Jei būtų pasilikęs
Lietuvoj, neabejotinai okupan-
tai rusai, antru kartu užplūdę
Lietuvą, V. Krėvę būtų ištrė-
mę Sibirą, ir jis ten, kaip
daugelis tūkstančių lietuvių,
būtų miręs vergų stovykloje su
atitinkamu vergo numeriu ant
krūtinės. Tikra, kad tada J.
Lankutis ir kiti jo vienminčiai
nebūtų nė piršto pajudinę V.
Krėvei gelbėti iš tos nelaimės
ir dabar apie jį nieo nerašytų.
Vakarnose V. Krėvė dar keletą
metų galėjo laisvai reikštis
mokslė ir dailiosios raštijos
kūryboj bei sukurti kelis nau-
jus veikalus.

Na kaip ten bebūtų, negaila
ir tos okupantams atiduotos
duoklės: tikrai gerai, kad pa-
vergtoji Lietuvoj V. Krėvės kū-
riniai praskynė sau kelius.
— J. Vlks.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto
produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise. Muitai apmokami
čia, gavėjas neprivalo mokėti jokių mokesčių. Pristatymas garantuotas.
Drabužiai, maistas ir vaistai gali būti viename siuntinyje iki 20 svarų
Mes taip pat siunčiame batų. Geriausios rūšies medžiagas ir audinius
siunčiame tiesiai iš Anglijos. Mūsų įstaiga yra:

TEDDY'S SHOES

krautuvėje, 2130 West Cermak Road Chicago 8, Illinois
T. JEDRZEJAK—Platesnių informacijų telefonuokite FRontier 6-0433.
Įstaiga kasdien atdara nuo 9:30 iki 5:30. Pirmadieniais ir
ketvirtadieniais iki 8:30 P. M. Nereikia tartis dėl atvykimo.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius,
ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis
parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus,
neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR RUSIJĄ

tarpininkaujant didžiausiam kompanijai Amerikos žemyne
J. KAMIENSKI - JANIQUE TRADING CO.

VYRIAUSIAS OFISAS:

TORONTO, Ont., Canada, 835 Queen St. W.

Tel.: EM 4-4025

SKYRIAI JAV:

NEW YORK CITY, N. Y., 306 E. 9th Street

Tel.: GR 3-3470

PITTSBURGH, PA., 2013 East Carson Street

Tel.: HU 1-5759

MINNEAPOLIS, MINN., 44 E. Hennepin Ave.

Tel.: FE 6-2330

BUFFALO, NEW YORK, 1162 Broadway

Tel.: FI 1272

NEWARK, NEW JERSEY, 102 — 16th Ave.

Tel.: BI 2-6816

PHILADELPHIA, PA., 725 W. Girard Ave.

Tel.: ST 7-1422

CLEVELAND, OHIO, 1029 Fairfield Ave.

Tel.: CH 1-5547

CHICAGO, ILLINOIS, 2314 W. Chicago Ave.

Tel.: BR 8-6780

ir dešimtyje kitų Kanados ir JAV miestų.

Visiška kiekvieno pasiūsto siuntinio garantija. Pristatome 2 savaitių

bėgyje. Jūsų gimines Senajam Pasauli gaus siuntinius visai nemokamai.

DIDŽIAUSIA KOMPANIJA, NES GERIAUSIA!

Rašytojai, pasigailėkit skaitytojų

Iš anksto atsiprašau senuosius ir žymią dalį jaunųjų mūsų rašytojų, kurie tikrai kūrė ir kuria niekam nestatydami ir nežiūrėdami iš padangių į tuos, kuriems jie tą savo kūrybą skiria.

Vos tik žymiai mūsų pabėgėlių daliai persiritus per Atlantą, mūsų laikraščiai buvo užversti labai šiurkščiais priekaištais saviems tautiečiams (nerašytojams), kad šie permažai perka knygų, permažai aukoja rašytojams ir pan. Tuo įsisteigė Liet. Rašyt. D-ja ir jos pirmasis valdybos pirmininkas tarp kitko pareiškė — "trupinius gausite"... Tuo rašytoją kūrėją prilygindamas automatiui, į kurį įmetęs didesnę monetą gausi gerą knygą, o įmetęs smulkų pinigėlį — gausi nieko nevertą knygpalaikę. Arba, tartum rašytojas būtų pirklys, kuris piktai reikalauja iš žmonių pinigų už prekę, kurios jis dar neturi, o tik žada pagaminti. Vėlesnis tos pačios draugijos pirmininkas pagrasino — doleris, ar kulka... Tuo tarpu praeitis visai kita kalba: turtai ir patogumai labai retai tebuvo kūrėjui ištikimu draugu, kai tuo tarpu skurdas ir nedatekliai labai dažnai buvo stiprus kūrybos akstinas.

Kiek vėliau tų vargšų skaitytojų adresu pasipylė daug piktos pašaipos, kad jie per daug rūpinasi namais, automobiliais ir t.t., o permažai skiria pinigų rašytojams, knygoms, laikraščiams. Bet neteko skaityti tų rašytojų patarimų, kur tas vargšas be talento skaitytojas, išvargęs po sunkaus darbo turi prisiglausti poilsiui, o pailsėjęs paskaityti knygą ar laikraštį. Atrodo, kad tiems rašytojams tas visai nesvarbu, — svarbu, kad jis pirkėtų knygą, kad jis uoliai aukotų fondams ir visokiais būdais rodytų dėkingumą rašantiesiems. Ne be to, dalis mūsų tautiečių tikrai permažai skiria pinigų lietuviškai knygai ar laikraščiui, bet iš kitos pusės yra ir tokių, kurie perka knygų ar laikraščių tiek daug, kad jie jų nepajėgia perskaityti.

Be to, manau dauguma ir rašytojų pripažins, kad daug tremtyje buvo išleista gana silpnų knygų. Manau, kad daug buvo išleista knygų, kurių nebuvimas nebūtų nuostoliu lietuvių kultūrai nei atskirų lietuvių moralei, o tačiau iš gerų norų skaitytojų buvo ištrauktos gerokos sumos pinigų. Dalis tų knygų rodė labai žemą autorių erudiciją arba tai buvo tik autoriaus išgyvenimai, kurių mes kiekvienas turim. Norint ką nors kitam duoti, reikia pačiam turėti. Čia Rašyt. D-jos nario pažymėjimo nepakanka. Iš viso dalis mūsų jaunųjų rašytojų permažai rūpinasi pasiruošimu idėjos realizavimui. Užuo-

skyrę metus kitus pasiruošimui ir kilusiai idėjai realizuoti knygos formoj, skubama rašyti iš savo galvos. Iš savo galvos galima rašyti lyrinius eilėraščius ar panašius išgyvenimus, tačiau ir šiuo atveju maloniau skaityti tokią kūrybą, kurioj šalia autoriaus išgyvenimų jaučiasi ir jo erudicija. Mes, skaitytojai, norime knygų, bet tokių, kurios turi tai, ko mums trūksta. Tai paprastas, bet realus dalykas — žmonės perka tai, ko jiems trūksta. Gera knyga, kaip ir gera prekė, pati susiras pirkėją, jai nereikės pistoleto pagalbos. Ži-

noma, negalima reikalaut, kad kiekvienas lietuvis pirkėtų kiekvieną lietuvišką knygą, nors ji būtų ir gera.

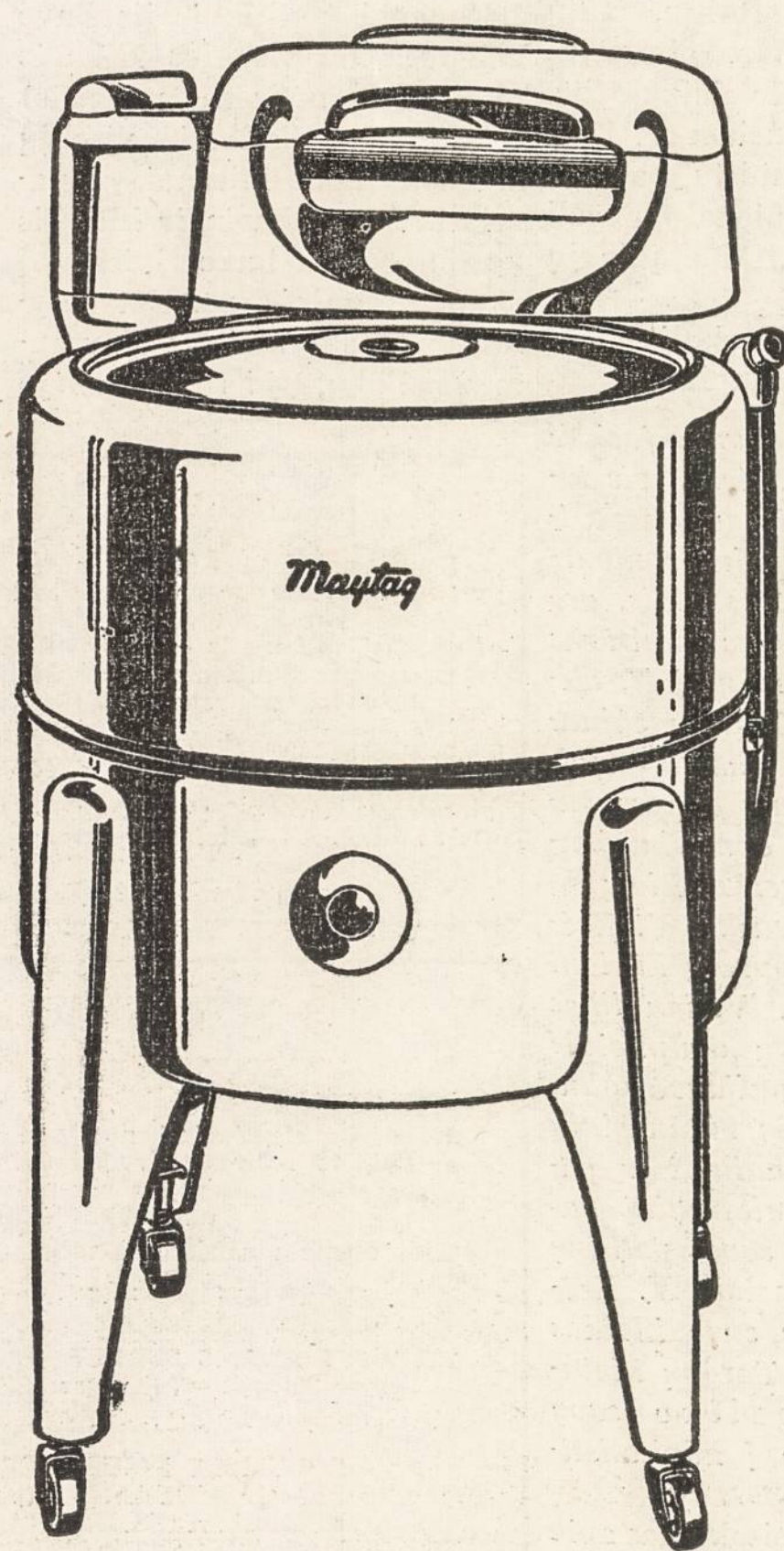
Iš viso, skaitant tokius stiprius priekaištus skaitytojams, kyla visa eilė klausimų, kaip štai: ar skaitytojas yra ko nors verta būtybė, ar tik trąša rašytojo pasireiškimams ugdyti; ar skaitytojai yra rašytojų produktas, ar atvirkščiai; ar rašytojas turi būti Moze, retkarčiais su dešimties Dievo įsakymų nusileidžiantis į slėnį, ar nuoširdžiu šeimos nariu, nereikalaujančiu sau išlepinto numylėtojo sūnelio padėties?

Mano nuomone, didžiausia mūsų yda, kurią mes turėjom

Lietuvoj ir kurią mes atsivežėm, tai negerbimas eilinio žmogaus, kuris sudaro tautos masę. Visi tie, kurie nelaikė save eiliniaus, jautė kažkokią kilnią pareigą tvoti tą vargšą eilinį. Vieni jų jį tvojo valstybės vardu, antri — bažnyčios, tretį — kultūros vardu ir t.t. O tam vargšui eiliniam žmogui beliko tik susigūžti ir kantriai priimti tuos smūgius ir tą panieką iš savo apaštalautojų brolių.

Kai dėl laikraščių, tai mes jų turim daug per daug. Jeigu jų būtų daug mažiau, jie galėtų būti stipresni turiniu ir materialiniais, ir turėtų daugiau skaitytojų.

B. Juš

SENSATIONAL

New Low Price!

MAYTAG

N O W

\$99

LIBERAL TRADE IN FOR
YOUR OLD MACHINE

- Famous Maytag Quality
- Full 8 lb. Capacity
- Balloon Wringer Rolls
- Full Wringing Position Adjustment

AMERICAN FURNITURE

AND RADIO STORES

1523 N. Milwaukee Ave.

Humboldt 6-5000

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Chirurgija

Žemiečių) ligoninė. Gydytojas išvažiuojo į savo paties vestuves, tad ligonius priiminėja feldšeris Kuriatinas, storas, kokių 40 metų amžiaus, apsilikęs gerokai padėvėtu švarku ir apsiavęs suplyšusiomis kelnėmis. Jo veidas išreikia pareigos jausmą ir malonumą. Tarp dviejų kairės rankos pirštų jis laiko dvokiantį cigarą.

Į kabinetą įeina djačokas 2) Vonniglasovas 3), aukštas kresnas senis, apsilikęs ruda "riasa" 4), apsijuosęs plačiu odiniu diržu. Dešinė akis ir pusiau priimerkla, ant nosies karpa, panaši iš tolo į didelę musę. Sekundę djačokas ieško švento paveikslo, bet neradęs žegnojasi, žiūrėdamas į didelę bonką su karboliaus tirpiniu, paskui išima iš raudonos skepetaitės "proforą" 5) ir nusilenkdamas paduoda ją feldšeriui.

—A-a-a... pagarba! — žiovauja feldšeris. — Kuo galiu palarnauti?

—Linksmo sekmadienio, Sergej Kuzmič... Su reikalu pas tamstą. Tikra tiesa pasakyta šv. Rašte, atsiprašant: "Savo gėrimą ašaromis atskiedžiu". Sėdau antai su savo sene arbatos gerti ir — Dieve mano, nė lašelio, nė trupinėlio, nors gulk ir mirk... Gurkštelsi trupučiuką — ir neturi daugiau jėgų! O be to, kad pačiame dantyje, tai dar ir visą šitą pusę skauda... Tik gelia ir gelia! Į ausį trenkia, atsiprašant, lyg ten vintutė ar šiaip koks daiktas būtų: lyg šauna ir šauna! Nusidėjau ir įsakymų neprisilaikiau... Apsunkinau sielą nuodėmėmis ir savo gyvenimą tinginumu... Už nuodėmes, Sergej Kuzmič, už nuodėmes! Tėvas ierejus 6) po liturgijos priekaištauja:

"Šveplas tu, Efimai, tapai ir užkimes. Giedi, ir nieko negalima suprasti." O koks čia, pagalvokite, gali būti giedojimas, jei prasižioti negali, viskas sutinę, atsiprašant, ir visai nemigęs...

—Tai gi... Sėskite... Išsižiokite!

Vonniglasov atsėdė ir išsižioja. Kuriatin susiraukia, žiūri į burną ir tarp pageltusių nuo senatvės ir tabako dantų pamato dantį, papuoštą plačia skyte.

—Tėvas djakonas liepė degtinės su krienais į dantį dėti — nepadėjo. Glierija Anisimovna, duok jai, Dieve, sveikatos, paskolino siūlelį nuo Atono kalno, ant rankos nešioti, ir liepė šiltu pienu dantį skalauti, o aš, prisipažinsiu, siūlelį užsinėriau, o kas liečia pieną, tai nepaklausiau: Dievo bijau, pasnikas...

—Prietarai... (Pauza). Ištraukti ji reikia, Efim Michejič!

—Tamsta geriau žinai, Sergej Kuzmič. Juk tamsta tam ir mokslus ėjai, kad žinotum, kaip kas yra, ką ištraukti, o ką lašais ar kuo kitu gydyti... Juk tam jūs, geradariai, ir esate paskirti, duok jums, Dieve, sveikatos, kad mes už jus dieną ir naktį, tėveliai braungieji... iki pat grabo lentos...

—Niekai... — kukliai pastebi

feldšeris, prieidamas prie spintos ir knisdamas instrumentus. — Chirurgija — niekai... Čia visur įgudimas, rankos tvirtumas... Tik nusišpiauti... Antai atvažiuoja dvarininkas Aleksandr Ivanič Egipetskij... Panašiai, kaip jūs, irgi su dantim... Žmogus prasilavinęs, apie viską klausinėja, į viską įsigilina, kaip ir kas. Ranką spaudžia, vadina vardu ir tėvo vardu... Petrapilyje septyneris metus gyveno, su visais profesoriais susiuostė... Ilgai mudu čia... Dievo ir Kristaus vardu maldauja: ištraukite jį. Sergej Kuzmič! Tik čia reikia mokėti, be mokėjimo negalima... Dantų įvairių būna. Vieną trauki replėmis, kitą ožkos kojele, trečią — raktu... Kaip kam.

Feldšeris ima ožkos kojele, lyg klausdamas žiūri į ją, paskui padeda atgal ir ima replės.

—Na, tai išsižiokite plačiau... —sako jis, prieidamas su replėmis rankoje prie djačoko. — Tuo jau mes jį... šitą... aną... Tik nusišpiauti... Tik smegenis truputį perpiauti... traukiją padaryti pagal vertikalinę ašį... ir viskas... (perpiauna smegenis) ir viskas...

—Geradėjai jūs mūsų... Mes, kvailiai, nesuprantame, o jus viešpats apšvietė...

—Nekalbėkite, jei sėdite su pražiota burna... Šitą lengva išlupti, o būna taip, kad tik vienos šaknys... Šitą — tik nusišpiauti... (Uždėda replės). Sėdėkite ramiai, nesijudinkite... Visai nesijudinkite... Akies mirksniu... (Daro traukiją). Svarbiausia, giliau pačiupti (traukia)... kad vainikas nelūžtų...

—Tėveliai mūsų šventieji... Motina visų švenčiausia... U-u-u...

—Šitą aną... Kaip čia? Negriebkite rankomis! Paleiskite mano rankas! (Traukia.) Tuo jau... Štai štai... Juk darbas nelengvas...

—Tėvai... rūpintojėliai... (Rėkia). Angelai! O-o-o... Lupk! lupk! Ko penkis metus trauki?

—Darbas juk... chirurgija... Negalima staigiai... Štai, štai...

Vonniglasovas pakelia kelius iki alkūnių, judina pirštus, išpučia akis, kvėpuoja sunkiai... Jo raudoną veidą išpila prakaitas, akyse paširodo ašaros. Kuriatin šniokščia, tūpčioja ir traukia... Prsalenka skausminga pusė minutės — replės nusprūsta nuo danties. Djačokas pašoka ir kiša pirštus į burną. Burnoje randa dantį senajoje vietoje.

—Traukei! — sako jis verkšlenančiu ir tuo pat metu pašiepiančiu balsu. — Kad tave aname sviete šitaip patraukiotų! Labai dėkojamė! Jei nemoki išlupti, tai ir neiimk! Dienos šviesos nematau...

—O kam tu rankomis mane čiumpi? — pyksta feldšeris. Aš traukiu, o tu man ranką stumi

(Tęsins 12-me psl.)

Anglu Kalbos Pamokos
K. GINEITIS
6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037
(3-ias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš kara baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

II — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL

SATURDAY, AUGUST 18, 1956

AUD TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekai lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai transisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Firestone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 V. 59th Street Tel.: GROVEHILL 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŲŲ
INSULIACIJOS
PROBLEMAS

Dabar yra laikas
įrengti savo namą
žiemei.

Mes turime išdirbtą
reputaciją pilno pasi-
rinkimo A-1 rūšies
stako lentų ir namams
materijolų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI I SSSR

UKRAINA, LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA IR KITUS KRAŠTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMI 48 VALANDŲ BĖGYJE.

— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —

— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje. —

Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMI SU JAU APMOKETU

MUTU. IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČIAMS!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.

Reikalaukite katalogu. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensylvanijos geležkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

• PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE

Siunčiame į LIETUVĄ, SSSR ir visą Europą pilnai apmokėtus ir 100% apdraustus angliškų medžiagų, avalynės, maisto ir vaistų užsakymus iš Anglijos, Švedijos, Danijos ir t. t. Labai greitai įkainuojame vietoje ir tiesiog iš Chicago pasiunčiame į Lietuvą siuntėio pristatytus siuntinius. Mes nugalėjome didžiausias kliūtis greitumo ir pigumo atžvilgiais, todėl nesiduokite niekam suviliojami. Lietuviškas ir sąžiningas patarnavimas.

Palyginkite mūsų kainas su kitų panašių įstaigų kainomis:

No. 7 \$18.06	No. 13 \$39.55	Nr. 30 \$14.66
10 svarų cukraus	5 svarai cukraus	20 svarų pirmos rūšies kvietinių miltų.
10 svarų k. taukų	5 sv. kavos	
	4 sv. kokavos	
No. 8 \$13.34	No. 22 \$29.61	Nr. 31 \$18.11
20 sv. cukraus	900 gr. kavos	5 sv. kvietinių miltų
	500 gr. šokolado	5 svarai cukraus
No. 9 \$23.00	900 gr. sviesto	4 sv. 7 oz. taukų ir
20 svarų k. taukų	2000 gr. ryžių	5 svarai ryžių.
No. 10 \$14.49	1000 gr. bec. lašinių	
10 svarų ryžių	2000 gr. taukų	
10 sv. cukraus	450 gr. kumpio	Nr. 34 \$38.19
No. 11 \$33.55	500 gr. sk. muilo	100 Havana cigarų
10 svarų kavos	400 gr. arbatos	
10 sv. cukraus		

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 W. 26th Street,

Chicago 23, Ill.

TEL.: CRAWFORD 7-2126

Dirbame kasdien nuo 9 iki 6 val. vakaro.

Baltic Express Co.

200 WEST 72nd STREET, NEW YORK 23, N. Y. TRafalgar 7-6611.

GARANTUOJAMAS PRISTATYMAS BE ATSKIRO ATLYGINIMO.

KALBAME LIETUVISKAI

Siunčia dovanų siuntinius į Lietuvą ir visą Sovietų Sąjungą, iš anksto apmokėjus muitą.

Per paštą gautų siuntinių užsakymus išsiunčiame

Per 24 valandas
Mes ne tik prižadame,
bet darome

Siuntiniai ateina per 6-8 savaites. Oro paštu apie 10 dienų. Prašome įsitikinti. Parašykite, mes pasiūsime paruoštų siuntinių katalogus ir informacijas.

(Tęsinys iš 11-to psl.)

ir visokius kvailus žodžius... žioplys!

—Pats tu žioplys!

—Tu manai, muzike, kad dantį taip lengva išlupti? Pamėgink! Tai tau ne į varpinę įlipti ir varpais pabarškinti. (Pamėgdžioja) "Nemoki, nemoki!" Pasakykite tik, koks mokytojas atsirado! Žiūrėk tu... Ponui Egipetskiui, Aleksandrui Ivaničiui, traukiau, tai ir jis nieko, jokių žodžių... Žmogus už tave švaresnis, o rankomis negrabaliojo... Sėsk! Sėsk, sakau tau! —Dienos šviesos nematau...

Leisk atsikvėpti... Ak! (Sėda). Tik netrauk ilgai, o iš karto lupk. Netrauk, lupk... Staigiai! —Štai tu man mokysi mokytą! Kokia, Dieve, liaudis neišsilavinusi! Gyvenk, štai, su šitokiais... iš proto išeisi! Išsižiok... (Uždėda reples). Chirurgija, brolyti, ne juokai... Tai ne pažnyčioje iš knygos skaityti... (Daro trakciją). Nesijudink... Dantis, vadinasi, senas, šaknys giliai įleistos... (Traukia). Nejudėk... Šitaip... šitaip... Nejudėk.... Na, na... (Girdimas brakštelėjimas). Aš taip ir maniau! Vonmiglasovas minutę sėdi, kaip stabo ištiktas, lyg nustojęs sąmonės. Jis apstulbęs... Jo akys

be jokios išraiškos žiūri į tolį, išblyškusi veidą išpylė prakaitas.

—Reikėjo ožkos kojele... — murma feldšeris. — Mat, kas įvyko!

Atsipeikėjęs, djačokas kiša pirštus į burną ir nesveiko danties vietoje randa du išsikišimus.

—Šašutas velnias... — ištaria jis. Sėdite čia, biauzybės, mūtų pražūčiai!

—Dar tu man čia koliosiesi... —murma feldšeris, dėdamas reples į spintą. — Nemokša... Mažai gavai bursoje? beržinės košės... Ponas Egipetskij, Aleksandr Ivanič, Petrapilyje septy-

mis metus gyveno... ir visdėlto nesikoliojo... O tu kas per povas toks? Nieko, nepastipsi!

Djačokas paima savo prosforą ir, prispaudęs ranką prie žando, išeina...

Iš rusų kalbos vertė A. Z. 1884.

- 1) Rusų "zemskaia"
- 2) Žemesnio rango dvisiškis
- 3) "Vonmiglasov"—pavardė, sudaryta iš dviejų senoviškų rusiškų žodžių: "vniat" išgirsti ir "glas" (golos) — balsas.
- 4) "Riasa"—rusų dvasiškių rūbas.
- 5) "Prosfora"—bandutė iš nesūdytos tešlos; vaidina tą pačią rolę, kaip katalikų plotkelės.
- 6) Rusų dvasiško rangas.
- 7) Dvasinė seminarija.

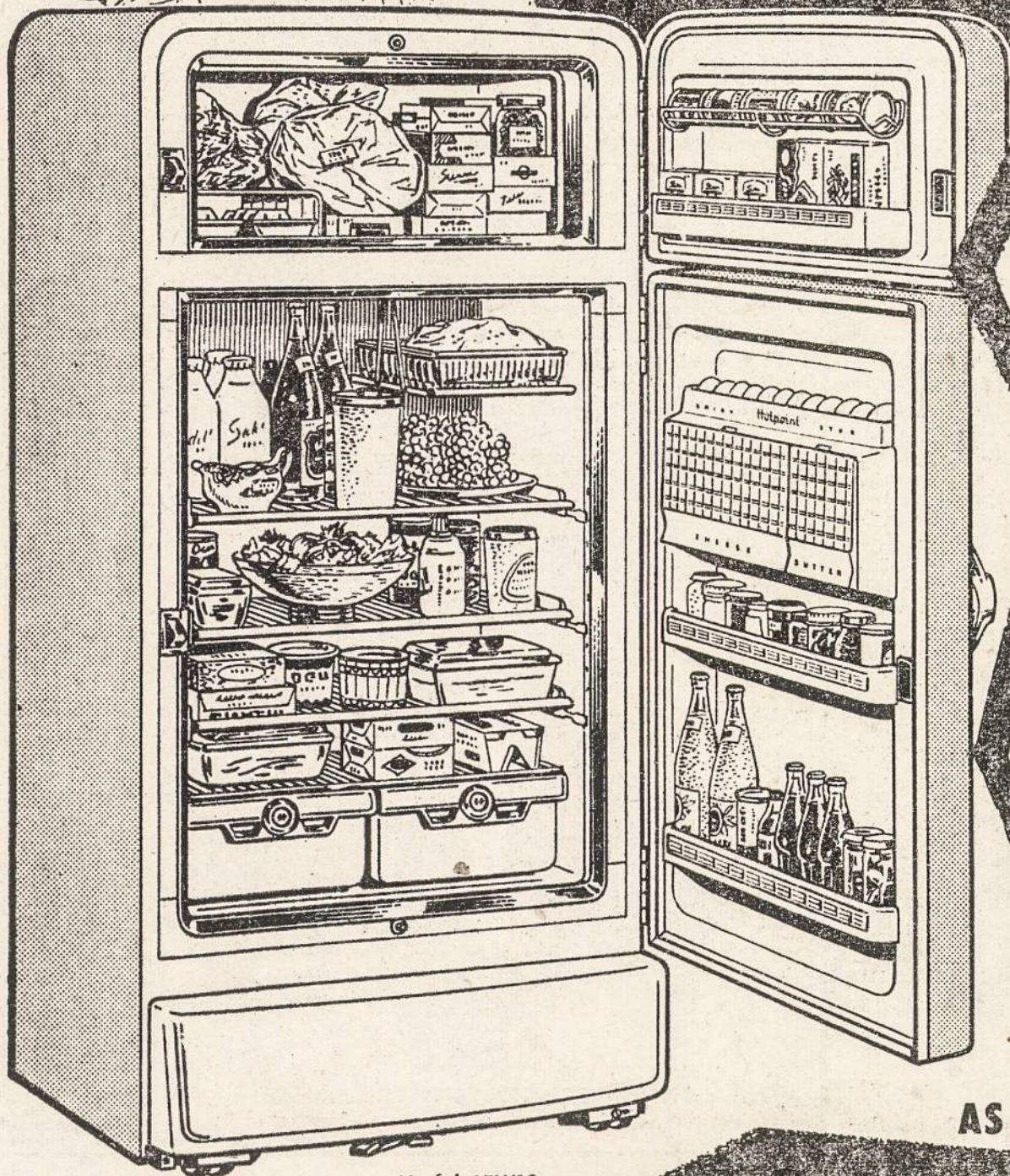
Garsinkitės "N-nose"

FOR FAMILIES THAT LIKE TO

SHOP ONLY ONCE
A WEEK

(OR EVERY TWO WEEKS)

Model 6EW12

91-LB. TRUE FOOD FREEZER

Separate outside door. Fast-freezes and stores quantities of foods safely for months! Has its own cooling system.

IDEAL-HUMIDITY FRESH-FOOD KEEPING

Keeps everything fresher, longer! Adjustable aluminum shelves. Automatic defrosting. Finest refrigerator-freezer made! See it soon!

EASY TERMS

AS LOW AS

Hotpoint

TWO-DOR REFRIGERATOR-FREEZER

- ★ Rolls out from the wall!
- ★ Choice of new Colortones!

Model 6EF11

NEW! FOR FAMILIES ON A BUDGET!

Genuine 2-system refrigerator-freezer with a 75-lb. true food freezer! Ideal-humidity food-keeping, automatic defrost, deep shelves and butter bin in door. Model 6EF11. An outstanding new value for only

COME — IN
TODAY

LEO BERMAN HARDWARE AND APPLIANCES

1638 W. 63rd Street

HEmlock 4-6800

(1 block West of Ashland on 63rd Street)

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 18, 1956